

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

dokonanej w dniach 23 – 24 maja 2014 r. na kierunku *zarządzanie* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Zarządzania i Finansów Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Marek Lisiński – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA
- prof. dr hab. Jerzy Węclawski - ekspert PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny
- Karolina Bobusia – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Zarządzania i Finansów Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie na kierunku *zarządzanie* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi.

Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2008 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej na studiach pierwszego stopnia (Uchwała Nr 378/2008 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 czerwca 2008 r.) oraz na studiach drugiego stopnia (Uchwała Nr 15/8/2008 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 4 września 2008 r.).

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1).

Uczelnia Techniczno-Handlowa im. Heleny Chodkowskiej (poprzednia nazwa Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie) rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na kierunku *zarządzanie i marketing* na mocy decyzji

Ministra Edukacji Narodowej nr DNS-3-TBM-31/92 z dnia 28 maja 1992 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia wyższych studiów zawodowych. Na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej nr DSW-3-0145/11/TBM/96 z dnia 24 stycznia 1996 r., Uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia studiów drugiego stopnia na ocenianym kierunku. Na mocy decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 lutego 2004 r. Uczelnia otrzymała nazwę w jej obecnym brzmieniu tj. Uczelnia Techniczno-Handlowa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie.

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Senat oraz skierowaniu przez Rektora Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Misja Uczelni została zatwierdzona – zgodnie z przepisami Statutu Uczelni – Uchwałą Senatu Nr 05/03/2014 z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie misji Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej. Natomiast strategia Uczelni została Zatwierdzona – zgodnie z przepisami Statutu Uczelni - Uchwałą nr 04/03/2014 z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie strategii rozwoju UTH im. Heleny Chodkowskiej na lata 2014-2020, która stanowi załącznik do tej uchwały.

Natomiast na Wydziale Zarządzania i Finansów Strategia rozwoju Wydziału została zatwierdzona Uchwałą nr 03/10/2013 Rady Wydziału z dnia 29 października 2013 r..

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu oraz Rady Wydziału wraz z listami obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tych dokumentów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

Strategia Uczelni Techniczno-Handlowej jest opracowaniem o rozbudowanej strukturze, która odpowiada standardom przyjętym dla tego typu dokumentów w sektorze szkół wyższych. Obejmuje kolejno: wstęp, misję, wizję, analizę SWOT, cele strategiczne, cele szczegółowe, działania w podstawowych obszarach działalności Uczelni - dydaktyce, nauce i badaniach oraz organizacji i zarządzaniu oraz monitorowanie strategii.

Analiza i ocena budowy strategii Uczelni upoważnia do stwierdzenia, że obejmuje ona podstawowe, z reguły przypisywane temu dokumentowi, składniki. Jest ona wewnętrznie spójna. Posiada krótkie wprowadzenie, opis stanu faktycznego, analizę SWOT identyfikującą szanse i zagrożenia oraz silne i słabe strony Szkoły w odniesieniu do jej podstawowych obszarów działalności, określoną misję i wizję. Na tej podstawie formułowane są cele strategiczne odniesione do podstawowych obszarów działalności Szkoły, które są konkretyzowane celami szczegółowymi i działaniami. Całość kończą wytyczne dotyczące monitorowania strategii.

Uczelnia realizuje misję sprowadzoną do upowszechniania wiedzy określoną w Deklaracji Bolońskiej, zachowuje wysokie standardy procesu dydaktycznego obowiązujące w Unii Europejskiej i współtworzy europejską przestrzeń szkolnictwa wyższego. Uczelnia rozwija ofertę dydaktyczną na kierunkach technicznych i społecznych. Realizuje ją na poziomie licencjackim, inżynierskim i magisterskim.

Tak określona misja jest właściwą podstawą dla wskazania podstawowych celów strategicznych i ich uszczegółowienia, co ujmuje strategia Uczelni.

Strategia Szkoły odnosi się do trzech wskazanych podstawowych obszarów jej działalności. Tworzą je kolejno: dydaktyka, nauka i badania oraz organizacja i zarządzani. Ocena tych obszarów wyczerpuje podstawowe wymagania stawiane szkołom wyższym jako podmiotom funkcjonującym na rynku edukacyjnym.

W każdym obszarze przyjmuje się po jednym celu strategicznym. Są to kolejno:

- zapewnienie absolwentom uczelni konkurencyjnej pozycji na rynku pracy,
- aktywność nauczycieli akademickich w prowadzeniu badań powiązanych z otoczeniem gospodarczym i we współpracy zagranicznymi ośrodkami akademickimi,
- otwartość na partnerstwo z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Cele strategiczne są uszczegółowione celami szczegółowymi, a te działaniami. Całość tworzy dendrogram celów wyznaczających przyszłą działalność Uczelni, która wpisuje się w misję Szkoły.

Interesujący nas najbardziej pierwszy cel strategiczny - obszar dydaktyki - jest konkretyzowany poprzez wskazanie celów szczegółowych. Są nimi kolejno:

1. Monitoring rynku pracy pod kątem zapotrzebowania na kadry,
2. Kształtowanie oferty kształcenia zgodnej z potrzebami otoczenia gospodarczego poprzez programy specjalności na wszystkich kierunkach,
3. Dbałość o wysoką jakość kształcenia; stałe aktualizowanie treści i metod edukacyjnych,
4. Umiędzynarodowienie kształcenia,
5. Doskonalenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich – promowanie nowoczesnych metod nauczania.

Analiza wskazanych przez Szkołę, a wymienionych wyżej celów strategicznych upoważnia do stwierdzenia, że wszystkie one dobrze wpisują się w koncepcję kształcenia, którą zamierza realizować Uczelnia. Zawiera ona konieczność monitorowania rynku pracy i przygotowywania oferty dydaktycznej odpowiadającej potrzebom otoczenia społeczno-gospodarczego, eksponuje dbałość o wysoką jakość kształcenia i wykorzystywania w toku jej realizacji kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich oraz doświadczeń międzynarodowych.

Podsumowując można stwierdzić, że strategia Uczelni Techniczno-Handlowej jest właściwą podstawą dla jej rozwoju. Nawiązuje ona do misji Uczelni oraz uszczegóławia jej długofalowe zamierzenia.

Strategia Wydziału Zarządzania i Finansów obejmuje: charakterystykę Wydziału, jego analizę SWOT, cele Wydziału oraz monitorowanie strategii. Taką strukturę strategii uznać należy za spójną wewnątrznie a także spójną ze strategią Uczelni. Odpowiada ona również metodycznym standardom budowy strategii organizacji.

Analizując strategię Wydziału należy zauważyć, że opisany w niej model strategii, obejmuje, cele strategiczne uszczegółowione celami operacyjnymi a te działaniami. Wszystkie one odnoszą się do identycznych, jak w strategii Uczelni, podstawowych obszarów jej działalności. Potwierdza to spójność obu dokumentów.

Identyfikowaną, pewną słabą stroną modelu strategii Wydziału jest jego zbyt duży poziom ogólności. Zawarte w strategii Wydziału cele operacyjne i działania mają zbyt ogólny, charakter. Brak w nich odniesienia do planowanych do realizacji w przyszłości dziedzin kształcenia, czy proponowanych kierunków, profili czy rodzaju studiów.

Oceniając strategię Uczelni i Wydziału Zarządzania i Finansów z punktu widzenia zawartej w nich koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku *zarządzanie* należy stwierdzić jej zgodności zarówno z misją Szkoły jak i celami wskazanymi w strategii Wydziału.

Reasumując powyższe ocena tego kryterium jest pozytywna.

Opisana w raporcie samooceny koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* potwierdza jego tożsamość. Wynika ona z przede wszystkim z treści przedmiotów o charakterze ogólnym i kierunkowym dotyczących nauk o zarządzaniu oraz ekonomii, jako dyscyplin naukowych. Obie te dyscypliny stanowią podbudowę dalszego specjalistycznego kształcenia i pogłębiania wiedzy. Są one także skorelowane z innymi dyscyplinami w ramach tego samego obszaru kształcenia tj. finansami, prawem oraz psychologią. Wszystkie tworzą szczególną płaszczyznę badawczą tego kierunku studiów –gospodarkę wolnorynkową, w której obiektem centralnym są podmioty w niej funkcjonujące oraz system relacji i powiązań, jaki występuje w związku z ich dążeniem do osiągania określonych celów makro i mikroekonomicznych.

Uczelnia deklaruje, że celem kierunku *zarządzanie* jest przekazanie studentom wiedzy i umiejętności oraz kompetencji społecznych z zakresu nauk o zarządzaniu i nauk pokrewnych dotyczącą istoty, prawidłowości oraz problemów funkcjonowania organizacji, przedsiębiorstw, czy też instytucji publicznych. Umożliwia to biegłą analizę otoczenia przedsiębiorstwa w szczególności środowiska rynkowego i konkurencyjnego firmy. Studia przygotowują do prowadzenia własnej firmy oraz pracy na każdym szczeblu zatrudnienia w przedsiębiorstwach krajowych i zagranicznych.

Studenci w toku procesu kształcenia nabywa umiejętności rozpoznawania, diagnozowania i rozwiązywania problemów gospodarowania zasobami ludzkimi, rzeczowymi, finansowymi i informacjami. Przygotowany jest do realizacji podstawowych funkcji zarządzania procesami, przedsięwzięciami w organizacji o charakterze gospodarczym i administracyjnym.

Analizując i oceniając stopień różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania należy zauważyć, że realizowana na Wydziale koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* charakteryzuje się innowacyjnością.

Wydział reaguje on na zmieniające się potrzeby i wyzwania płynące z rynku pracy dążąc do poszerzania oferty dydaktycznej w sferze edukacji. Czyni to poprzez rozwijanie specjalności na kierunku *zarządzanie*, wprowadzaniu zajęć o charakterze praktycznym a także organizowaniu fakultatywnych spotkań studentów z osobami, które odniosły sukces w różnych segmentach rynku w gospodarce wolnorynkowej. W obszar przedsięwzięć o charakterze innowacyjnym wpisują się również praktyki zawodowe organizowane w podmiotach gospodarczych funkcjonujących w różnych sektorach gospodarki.

Za przedsięwzięcia o takim charakterze należy także uznać możliwość pogłębianie wiedzy przez studentów poprzez aktywne uczestnictwo w kołach naukowych kierowanych przez pracowników naukowo-dydaktycznych Uczelni, czy możliwość uczestniczenia w wizytach studialnych między innymi na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, Sejmie czy też Pałacu Prezydenckim. Studenci kierunku *zarządzanie* mają również szeroki dostęp do zagranicznych ośrodków akademickich i biorą często udział w wymianie studenckiej w ramach programu Erasmus.

Podsumowując można stwierdzić, że program kształcenia na kierunku *zarządzanie* charakteryzują się innowacyjnością i różnorodnością. Jest zgodny z nowatorskimi trendami w szkolnictwie wyższym.

1.2).

Koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* powstała na skutek dyskusji, która objęła zarówno interesariuszy zewnętrznych jak i wewnętrznych.

Interesariuszami zewnętrznymi w procesie kształtowania koncepcji kształcenia byli przedstawiciele podmiotów, z którymi Szkoła współpracuje, do których można zaliczyć między innymi: mBank, Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, Amnesty International, Centrum Finansowe Banfi, Urzędy skarbowe, Lufthansa Supertour City Center, Mareco Polska.

Z interesariuszami zewnętrznymi odbywają się spotkania merytoryczne. Także dokonują oni oceny programu kształcenia między innymi poprzez wypełnianie elektronicznej ankiety. Zawarte w nich uwagi przyczyniają się do doskonalenia programu kształcenia zgodnie z oczekiwaniami rynku pracy. Skutkiem tego jest, między innymi, większe nasycenie wykładów aspektami praktycznymi. Ankiety takie, według deklaracji władz Wydziału wypełniły następujące podmioty: MBank oddział bankowości detalicznej, Colis Agnieszka Paczka Sp. z o.o., Mirex-M. Blenke Sp. z o.o., Teatr m.st. Warszawy, Job Impulse Sp. z o.o., Comperia.pl S.A., Fundacja Aktywizacja, Ideazone Sp. Z o.o., Fundacja Polak 2.0, Manpower Group, Agora S.A., AGIS fire & Security Sp. z o.o., Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, Stowarzyszenie "Otwarte drzwi", MB Communication Michał Bloch.

Na uwagę także zasługuje fakt, iż Uczelnia prowadzi cykliczną wymianę doświadczeń w zakresie procesu kształcenia z innymi uczelniami, w tym z Wyższą Szkołą Administracji i Biznesu im. E. Kwiatkowskiego w Gdyni. Przykładem współpracy było wspólne wypracowanie założeń do koncepcji dostosowania programów kształcenia w Uczelni do nowych przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym a następnie wspólne oceny procesu wdrażania i funkcjonowania nowych programów kształcenia.

Należy podkreślić, że w Uczelni Techniczno-Handlowa im. Heleny Chodkowskiej funkcjonuje Międzyuczelniana Rada Strategii, która jest organem doradczym dla władz Uczelni. Członkowie Rady powoływani są spośród przedstawicieli praktyki gospodarczej, administracji i wymiaru sprawiedliwości. Międzyuczelniana Rada Strategii wyraża opinie i podejmuje inicjatywy w szczególności w zakresie spraw dotyczących:

- rozwoju i strategii Uczelni,
- kształtowania struktury kwalifikacji absolwentów poszczególnych kierunków studiów,
- dostosowania planów studiów i programów nauczania do potrzeb rynku pracy,
- kształtowania programu zawodowych praktyk studenckich i pozyskiwania miejsc realizacji praktyk,
- aktywizacji rozwoju współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym,
- rozwoju międzynarodowych kontaktów naukowych i dydaktycznych Uczelni.

Drugim źródłem informacji o koncepcji kształcenia są opinie interesariuszy wewnętrznych, którymi są studenci oraz kadra naukowo-dydaktyczna i jednostki organizacyjne Wydziału, szczególnie Katedra Ekonomii oraz Katedra Organizacji i Zarządzania.

Udział studentów jako interesariuszy wewnętrznych w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie* należy określić jako formalny.

Członkowie samorządu pozytywnie ocenili współpracę z Władzami Uczelni w zakresie dotyczącym zarówno ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, jak również we wszelkich innych kwestiach związanych z jego rozwojem. W ich opinii, przekazywane sugestie dotyczące programów studiów mają wpływ na podejmowane decyzje. Zaznaczyli, że wszelkie kwestie dotyczące koncepcji kształcenia poruszane są na posiedzeniach Senatu i Rad Wydziału, w których uczestniczą. Studenci nie posiadają przedstawicielstwa w innych gremiach zajmujących się opracowywaniem i doskonaleniem

programów kształcenia. Rekomenduje się Władzom Uczelni włączenie przedstawicieli studentów do prac w Zespołach Dziekana ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wykazali małe zainteresowanie możliwościami wpływu na koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku. Nie wiedzą, jakie organy na Uczelni zajmują się tworzeniem programu studiów oraz do kogo mieliby się udać, żeby zgłosić ewentualne uwagi związane z procesem kształcenia. Zaleca się władzom Wydziału popularyzację wiedzy wśród studentów na temat możliwości ich wpływu na jakość kształcenia. Studenci stwierdzają jednak, że formalnie brali udział w podejmowaniu kluczowych decyzji dotyczących koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie*.

Drugim źródłem informacji o koncepcji kształcenia są opinie pracowników, jako interesariuszy wewnętrznych. Ich aktywność można uznać za satysfakcjonującą.

Oceniając podejmowane na kierunku *zarządzanie* działania zmierzające do ustalenia koncepcji kształcenia przy wykorzystaniu opinii interesariuszy zewnętrznych, w tym celów i efektów kształcenia, oraz procesu ich dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych należy stwierdzić, że miały one charakter systemowy. Obejmowały całe spektrum istotnych podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego. Pewne uwagi można mieć, co do ich systematyczności. Brak było, bowiem udokumentowanych działań podejmowanych przez Wydział z przedstawicielami otoczenia biznesu. Troską władz Wydziału powinno być nadanie takim przedsięwzięciom sformalizowanego i systematycznego charakteru.

Podsumowując należy stwierdzić, że Wydział Zarządzania i Finansów prowadzi działania dotyczące udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie*. Działania te są nie zawsze sformalizowane. Udział interesariuszy zewnętrznych w określaniu celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju kierunku uznać należy za zadowalający. Wykorzystanie interesariuszy wewnętrznych, z uwagi na tylko formalny udział studentów, co stwierdzono powyżej, można ocenić jako znaczący. Kadra akademicka uczestniczy w budowaniu programowej koncepcji kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Ocena misji i strategii rozwoju Uczelni z punktu widzenia wpisanej w nią koncepcji kształcenia na kierunku *zarządzanie* wypada jednoznacznie pozytywnie. Określone w strategii cele potwierdzają rangę, jaką Uczelnia zamierza przykładać w przyszłości do tej sfery kształcenia.

Analiza i ocena koncepcji kształcenia pozwala na stwierdzenie, że jest ona spójna ze strategią Wydziału Zarządzania i Finansów. Kierunek ma wyraźnie określony swój charakter. Wynika on ze specyficznych celów kształcenia określonych w strategii Wydziału.

1.2) Wydział Zarządzania i Finansów prowadzi na ogół sformalizowane i nie zawsze systematyczne, ale mające charakter systemowy działania dotyczące udziału interesariuszy zewnętrznych w tworzeniu koncepcji kształcenia. Ich udział w określaniu celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju kierunku uznać należy za zadowalający. Wykorzystanie studentów jako interesariuszy wewnętrznych ocenić można tylko jako znaczący. Kadra akademicka uczestniczy w budowaniu programowej koncepcji kształcenia.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Efekty kształcenia dla studiów na kierunku *zarządzanie* zostały opracowane dla profilu ogólnoakademickiego. Kierując się zakresem merytorycznym przekazywanej wiedzy, kształtowanych umiejętności i kompetencji społecznych a także treści programowych studia te zaliczono do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych, a jako dyscypliny naukowe wskazano dla nich nauki o zarządzaniu i ekonomię. Takie przyporządkowanie jest prawidłowe. Uczelnia jako cel kształcenia dla studiów pierwszego stopnia przyjęła wyposażenie absolwentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje z zakresu nauk o zarządzaniu i nauk pokrewnych związanych z poznaniem prawidłowości oraz problemów funkcjonowania organizacji, przedsiębiorstw i instytucji. Dla studiów drugiego stopnia przyjęto, że ich absolwenci uzyskują rozszerzoną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w stosunku do studiów pierwszego stopnia z położonym większym naciskiem na praktyczną stronę wiedzy. Proces kształcenia powinien zapewnić absolwentom studiów drugiego stopnia możliwość funkcjonowania w różnych środowiskach pracy i zajmowania stanowisk każdego szczebla.

Uczelnia określiła efekty kształcenia dla prowadzonych w niej kierunków studiów, w tym dla kierunku *zarządzanie*, Uchwałą nr 03/09/2012 Senatu Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie z dnia 24 września 2012 r. w sprawie opisu efektów kształcenia dla kierunków studiów, poziomów i profili kształcenia prowadzonych w Wyższej Szkole Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie. Dla studiów pierwszego stopnia przyjęto 21 efektów w zakresie wiedzy, 14 w zakresie umiejętności oraz 12 w zakresie kompetencji społecznych. Opis efektów kształcenia, zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji, jest dość silnie rozbudowany i odpowiednio obszernie określa elementy wiedzy z zakresu organizacji zarządzania przedsiębiorstwami z uwzględnieniem elementów ich otoczenia ekonomicznego, a także uzupełniających je elementów z zakresu ekonomii, prawa, metod ilościowych oraz języka obcego odpowiadające profilowi kształcenia na ocenianym kierunku studiów. W odniesieniu do języka obcego brakuje określenia w efektach kierunkowych zakładanego poziomu jego biegłości. W efektach szczegółowych podano trzy poziomy umiejętności nie wyjaśniając tego faktu. Z efektami dotyczącymi wiedzy w odpowiedni sposób zostały powiązane efekty kształtujące umiejętności studentów ocenianego kierunku studiów w zakresie analizy i oceny zjawisk związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstw oraz zdolności do stosowania odpowiednich instrumentów służących do realizacji zadań w zakresie zarządzania nimi. W ramach umiejętności przewidziano w szczególności kwestie związane z rozpoczynaniem działalności gospodarczej. Także kompetencje społeczne kształtowane w ramach studiów pierwszego stopnia, nastawione na przygotowanie do samodzielnego podejmowania wyborów i rozwiązywania problemów, zdolność do pracy w zespole i kierowania nim, elastyczność w dostosowywaniu się do zmian otoczenia, wskazują na odpowiednie dostosowanie efektów w tym zakresie do celów kształcenia absolwentów ocenianego kierunku studiów.

W posiedzeniu Senatu nie uczestniczyli interesariuszy zewnętrzni. W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu w czasie, których były zatwierdzone wymienione wyżej dokumenty.

Dla studiów drugiego stopnia opracowano również odpowiednio rozbudowany zestaw efektów kształcenia. Przyjęto 17 efektów w zakresie wiedzy, 18 w zakresie umiejętności oraz 13 określających kompetencje społeczne absolwentów. W ujęciu merytorycznym efekty

kształcenia w zakresie wiedzy stanowią pogłębienie wskazanej w efektach dla studiów pierwszego stopnia wiedzy odnoszącej się do organizacji i funkcjonowania przedsiębiorstw i innych podmiotów. W szczególności rozwinięto kontekst międzynarodowy prowadzenia działalności gospodarczej. Do efektów kształcenia w zakresie wiedzy zostały w odpowiedni sposób dostosowane efekty dotyczące umiejętności i kompetencji społecznych. Zakładają one przygotowanie absolwentów do stosowania rozwiniętych narzędzi i metod analizy i oceny procesów gospodarczych zachodzących z udziałem przedsiębiorstw oraz funkcjonowania w zmiennym otoczeniu społecznym i gospodarczym. Efekty te są odpowiednio dostosowane do przyjętego dla ocenianego kierunku studiów obszaru, dziedziny i dyscyplin naukowych.

Przyjmując modułową strukturę programu kształcenia uczelnia konsekwentnie określiła także efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odnoszących się do grup przedmiotów. Stopień szczegółowości tych efektów jest odpowiednio większy dla modułów kształcenia podstawowego, kierunkowego i specjalnościowego, co wynika z liczby i większej różnorodności ujętych w nich przedmiotów. Opisy efektów modułowych w sposób syntetyczny obejmują elementy wiedzy, umiejętności i kompetencji dla modułów wskazując na kwalifikacje zawodowe kształtowane w wyniku ich zaliczenia. Szczegółowe efekty kształcenia zostały określone w sylabusach przedmiotów. Są one opracowane w wymaganym układzie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Efekty te zostały prawidłowo dostosowane do celów kształcenia przyjętych dla każdego przedmiotu i wskazanych w jego sylabusie.

Powyższa analiza pozwala na sformułowanie wniosku, że w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów występuje pełna zgodność założonych celów oraz specyficznych, modułowych i szczegółowych efektów kształcenia. Odpowiadają one wymaganiom merytorycznym dla obszaru nauki, w którym umiejscowiony został oceniany kierunek studiów. Opisy efektów kształcenia są odpowiednio rozwinięte i prawidłowo dostosowane do poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia przyjętych dla ocenianego kierunku studiów. Opracowano je zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Zapewniono niezbędną spójność obszarowych, kierunkowych i szczegółowych efektów kształcenia.

Uczelnia przyjęła dla ocenianego kierunku studiów strukturę modułową opartą na podziale przedmiotów na merytorycznie powiązane ze sobą grupy. W formularzu opisu modułu efekty w ujęciu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zostały odniesione do odpowiednich efektów kierunkowych w tych trzech zakresach. Sylabusy przedmiotów określają z kolei odniesienia przyjętych dla nich efektów szczegółowych do efektów modułowych. Kolejnym opracowanym przez Uczelnię zestawieniem jest tabela pokrycia efektów obszarowych przez kierunkowe efekty kształcenia. Wskazuje ona na pokrycie każdego z efektów określonych dla obszaru nauk społecznych przez odpowiednie efekty przyjęte dla ocenianego kierunku studiów. W wyniku przyjęcia dla ocenianego kierunku studiów relatywnie dużej liczby efektów kierunkowych, większość efektów obszarowych znajduje pokrycie w kilku efektach kierunkowych. Taki zakres odniesień oraz powiązania merytoryczne w tym zakresie są prawidłowe. Efekty kształcenia zostały w szczególności opracowane dla praktyk zawodowych stanowiących obligatoryjny element procesu kształcenia na studiach pierwszego stopnia. Powiązania występujące pomiędzy ogólnymi, specyficznymi i szczegółowymi efektami kształcenia zostały wskazane w syntetycznym ujęciu w matrycach efektów kształcenia. Zostały one opracowane dla studiów pierwszego i drugiego stopnia. Zawierają one opisy kierunkowych efektów kształcenia, ich odniesienia do efektów obszarowych oraz wskazanie, w ramach, których modułów i wchodzących w ich skład przedmiotów realizowane są poszczególne efekty kierunkowe i obszarowe. W odniesieniu do przedmiotów realizowanych w formie wykładów i ćwiczeń przyporządkowanie to uwzględnia realizację efektów w ramach każdej z tych form. Opracowano matryce efektów kształcenia, które wskazują, z jaką siłą realizowane są efekty kierunkowe w ramach poszczególnych modułów. Natomiast matryce modułowych efektów

kształcenia obejmujące poszczególne przedmioty informują jedynie o tym, w ramach jakiego przedmiotu realizowany jest dany efekt modułowy, bez wskazania siły powiązań.

W oparciu o dokonaną analizę treści poszczególnych efektów oraz wskazanych powiązań pomiędzy nimi można stwierdzić, że zapewniono w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów możliwość osiągnięcia ogólnych i specyficznych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia oraz tworzących je przedmiotów, a także praktyk zawodowych.

Studenci w większości nie znają terminologii związanej z Krajowymi Ramami Kwalifikacji, tylko nieliczni obecni na spotkaniu potrafili wskazać typologię efektów kształcenia. Zespół Oceniający zaleca Władzom Uczelni propagowanie wiedzy na temat Krajowych Ram Kwalifikacji, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o efektach kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie byli w stanie ocenić spójności kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia. Nie posiadają wiedzy na temat różnic pomiędzy kierunkowymi i przedmiotowymi efektami kształcenia, dotychczas nie interesowali się też tymi zagadnieniami.

Analiza własna pozwala stwierdzić, że jednostka zapewnia dostęp do informacji o efektach kierunkowych i przedmiotowych, z podziałem na poszczególne moduły. Są one opublikowane na stronie internetowej jednostki. Studenci nie widzą potrzeby zapoznawania się z informacjami na powyższy temat.

Studenci mogą zapoznać się z treścią sylabusów w trakcie prezentowania ich przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć dydaktycznych.

2.2).

Sposób sformułowania przez Uczelnię kierunkowych, modułowych i szczegółowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów jest prawidłowy pod względem formalnym. Posłużono się przy ich określeniu terminologią odpowiadającą dyscyplinom naukowym, w ramach, których został umiejscowiony kierunek studiów. Zastosowano przy tym przystępny język opisu efektów, który nie sprawia problemu w zrozumieniu ich treści. Jednoznaczność przyjętych dla opisu efektów kształcenia sformułowań pozwala na stworzenie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Podczas pierwszych zajęć wszyscy nauczyciele akademicki podają do wiadomości studentów treści sylabusów, które zawierają szczegółowe dane dotyczące prowadzonych zajęć. Analiza własna Zespołu Oceniającego pozwala stwierdzić, że karty przedmiotów zawierają opis zakładanych efektów kształcenia, oznaczenia symboli efektów kierunkowych wraz z odniesieniem do efektów przedmiotowych, jak również sposoby weryfikacji, które pozwalają na sprawdzenie określonych efektów, co potwierdzili obecni na spotkaniu studenci. Studenci są świadomi, co daje im udział w zajęciach. Przedstawione im przykładowe zakładane efekty kształcenia uznają za sformułowane w sposób zrozumiały, oceniają je jako możliwe do osiągnięcia oraz zweryfikowania. Przedstawiane treści kształcenia oraz warunki zaliczania przedmiotów są dla nich zrozumiałe i nie budzą ich wątpliwości.

2.3)

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta prowadzona jest prawidłowo.

Natomiast w suplementach do dyplomu wskazane jest:

- *W pkt. II - Informacje o dyplomie ust. 4 i 5 – Nazwa i status Uczelni – zamieszczenie informacji, na podstawie jakiej ustawy funkcjonuje Uczelnia, a także uzupełnienie zapisu „uczelnia niepubliczna” o „niepubliczna uczelnia zawodowa”.*

- W pkt. III – Informacje o poziomie wykształcenia – ust. 3 – uzupełnienie wpisów - przy semestrach - o rok akademicki, w którym realizowane było kształcenie,

Przechowywanie efektów kształcenia.

W Uczelni Techniczno-Handlowa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie obowiązuje Zarządzenie Nr 03/10/2013 Rektora z dnia 1 października 2013 r. w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej oraz zasad obiegu i sygnowania dokumentów, którego celem jest ustalenie zasad postępowania, mających zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych, natomiast określenie zasad przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych oraz tryb przekazywania do Archiwum Uczelni zostało uregulowane w Zarządzeniu Nr 05/04/2014 z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji archiwalnej. Po upływie okresu przechowywania, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego

Dziekan Wydziału Zarządzania i Finansów - Zarządzeniem nr 01/02/2014 z dnia 15 lutego 2014 r. w sprawie zasad archiwizacji pisemnych prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych potwierdzających uzyskanie przez studentów założonych efektów kształcenia określił okres przechowywania przez prowadzących zajęcia dydaktyczne dokumentacji potwierdzającej wyniki prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych wynoszący trzy lata dla studiów pierwszego stopnia i dwa lata dla studiów drugiego stopnia.

Kierunkowe, modułowe i szczegółowe efekty kształcenia dla kierunku *zarządzanie* zostały opracowane w ujęciu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych składających się na strukturę kwalifikacji absolwenta. Obowiązujący w Uczelni system weryfikacji tak sformułowanych efektów kształcenia obejmuje wszystkie jego etapy, a więc zaliczanie poszczególnych przedmiotów, modułów, w tym praktyk zawodowych oraz całych studiów. W tym ujęciu system weryfikacji efektów kształcenia jest kompletny.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym system oceny efektów kształcenia jest odpowiedni, wystarczająco zrozumiały i obiektywny. Dostępność do informacji na ten temat studenci uznali za wystarczającą.

Karty przedmiotów zawierają opis wszystkich kategorii efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). System obejmuje różnorodne formy weryfikacji efektów kształcenia. Wśród wymienionych form studenci wyróżnili w szczególności: egzaminy pisemne, kolokwia i testy cząstkowe, egzaminy ustne, prezentacje, uczestnictwo w dyskusjach i pracach zespołowych, aktywność na zajęciach i inne. Obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie ocenili zróżnicowane formy weryfikacji efektów kształcenia oraz uznali je za właściwe w procesie ich kształcenia. Zróżnicowane formy prowadzenia zajęć w ich opinii pozwalają w bardziej czytelny sposób przedstawić treści programowe.

System weryfikacji efektów kształcenia funkcjonujący w Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na wszystkich etapach procesu kształcenia. W formularzach opisu modułów kształcenia określono sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia dla całych modułów. Określono w nich, w jaki sposób weryfikowana jest wiedza, umiejętności i oceniane są kompetencje społeczne w ramach aktywnych form prowadzenia zajęć (ćwiczeń) oraz jaki jest sposób weryfikacji efektów kształcenia dla całych przedmiotów w ramach egzaminów. Szczegółowe informacje odnoszące się do formy zaliczenia każdego przedmiotu oraz stosowane w tym celu metody weryfikacji osiągnięcia przez studenta efektów kształcenia zostały sformułowane w sylabusie opracowanym dla każdego przedmiotu. Podane w nim formy i metody zaliczenia są zróżnicowane. Stosowane są: egzaminy pisemne, egzaminy ustne, ocena aktywności na zajęciach, kolokwia pisemne, referaty, prezentacje, eseje. Formy i metody weryfikacji są odpowiednio dostosowane do charakteru zajęć.

Ważnym elementem systemu weryfikacji założonych efektów kształcenia jest proces dyplomowania. Ogólne zasady związane z procesem dyplomowania zawarte są w Regulaminie studiów. Natomiast szczegółowe zasady stosowane w tym zakresie zostały sformułowane w Regulaminie Dyplomowania. Studenci, zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia zobowiązani są do przygotowania pracy dyplomowej i zdania egzaminu dyplomowego. Praca dyplomowa przygotowana jest pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł bądź stopień naukowy. Tematyka pracy dyplomowej powinna uwzględniać zainteresowania studenta oraz profil naukowy Uczelni. Praca dyplomowa podlega ocenie promotora i recenzenta. Recenzentem może być jedynie nauczyciel akademicki posiadający, co najmniej stopień doktora. Egzamin dyplomowy przeprowadzany jest przed komisją składającą się przewodniczącą, którym może być dziekan bądź upoważniony przez niego nauczyciel ze stopniem, co najmniej doktora, promotor i recenzent. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Regulamin studiów nie określa jego zakresu merytorycznego. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie podane są w Regulaminie dyplomowania wprowadzonym Zarządzeniem nr 01/10/2013 Rektora Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w siedzibą w Warszawie z dnia 1 października 2013 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu dyplomowania w Wyższej Szkole Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej. Określa on w szczególności zasady wyznaczania promotorów prac dyplomowych, wyboru tematów prac dyplomowych, wymagania formalne dotyczące pracy, kryteria jej oceny i organizacji egzaminu dyplomowego. Przyjęte w Zarządzeniu rozwiązania zapewniają prawidłową organizację procesu dyplomowania.

System weryfikacji efektów kształcenia stosowany w Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów pozwala na zmierzenie i ocenę stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach. Stosowane w tym zakresie procedury i metody są prawidłowe i odpowiednio dostosowane do charakteru poszczególnych przedmiotów oraz etapów kształcenia, a w szczególności obejmują proces dyplomowania.

W opinii studentów system umożliwia właściwe zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych etapach studiów. Warunkiem zaliczenia przedmiotu lub praktyki jest wypełnienie przez studentów wymagań określonych przez nauczyciela akademickiego lub opiekuna praktyki, co oznacza terminowe uzyskanie wymaganych w programie studiów efektów kształcenia.

Efekty kształcenia osiągnięte przez studentów w ramach każdego z przedmiotów poddawane są każdorazowo ocenie w czasie sesji egzaminacyjnej, jak również w niektórych przypadkach w ramach weryfikacji cząstkowej, na przykład w formie kolokwium lub przy tworzeniu projektów naukowych.

Ostatnim etapem weryfikacji efektów kształcenia jest proces dyplomowania. Zasady dyplomowania określają § 29-32 Regulaminu Studiów Uczelni Techniczno – Handlowej im. H. Chodkowskiej, które odnoszą się do etapów składania pracy oraz procesu zatwierdzenia tematu pracy. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest spełnienie wszystkich wymagań wynikających z programu kształcenia oraz złożenie pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy przebiega zgodnie z zasadami dyplomowania określonymi w Regulaminie Dyplomowania. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i obejmuje przedstawienie przez studenta treści pracy dyplomowej oraz odpowiedzi na pytania stawiane przez członków komisji. Po zakończeniu egzaminu dyplomowego komisja ustala ocenę z egzaminu dyplomowego. Ostateczny wynik studiów ustalany jest zgodnie z § 35 Regulaminu Studiów.

System weryfikacji efektów kształcenia oparty jest na Regulaminie studiów wprowadzonym Uchwałą Senatu nr 01/04/2013 Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w siedzibą w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu studiów Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny

Chodkowskiej w siedzibą w Warszawie. Przepisy Regulaminu określają warunki i tryb zaliczania przedmiotów, semestrów i całych studiów.

W Uczelni jako okres zaliczeniowy został przyjęty semestr. Regulamin studiów wprowadza dwa terminy zaliczenia przedmiotów - termin zwykły i poprawkowy. Forma egzaminu, jego zakres oraz wykaz materiałów źródłowych i podręczników niezbędnych do przygotowania do egzaminu zostały określone w sylabusach przedmiotów, ale są dodatkowo podawane do wiadomości studentów przez prowadzącego dany przedmiot na pierwszych z niego zajęciach. Egzaminy są organizowane w sesji podstawowej i poprawkowej. Za zgodą dziekana mogą jednak odbywać się także w terminach poprzedzających sesję. Regulamin studiów rozstrzyga kwestie związane z nieobecnością studenta na egzaminie i możliwością jej usprawiedliwienia. W przypadku nie zaliczenia przez studenta semestru wprowadza możliwość uzyskania wpisu warunkowego. Jest on możliwy w przypadku nie uzyskania zaliczenia nie więcej niż dwóch przedmiotów. Jako podstawową zasadę przyjęto przy tym, że dla zaliczenia semestru niezbędne jest uzyskanie zaliczenia wszystkich przedmiotów objętych planem studiów oraz spełnienie przyjętych w nim wymagań programowych.

W celu ochrony praw studentów Regulamin studiów przewiduje również możliwość przeprowadzenia zaliczenia bądź egzaminu komisyjnego. Jest to przewidziane dla przypadków związanych ze stawianiem zarzutów dotyczących braku obiektywizmu w ocenie bądź przebiegu zaliczenia/egzaminu.

Nauczyciel akademicki prowadzący przedmiot jest zobowiązany do wprowadzenia oceny z zaliczenia i egzaminu w terminie 7 dni od jego przeprowadzenia do systemu informatycznego. W Uczelni nie ma indeksów i przebieg studiów jest dokumentowany w protokołach i kartach okresowych osiągnięć studenta sporządzanych w formie wydruków elektronicznych. Pozwala to na zapewnienie dostępu do informacji w tym zakresie.

System pomiaru efektów kształcenia oparty jest na tradycyjnej skali ocen (od 2,0 do 5,0). Ocena ukończenia studiów obliczana jest jako ważona średnia ocen z przebiegu studiów (60 %), oceny pracy dyplomowej (20 %) oraz egzaminu dyplomowego (20 %). Algorytm taki nadaje dużą wagę ostatniemu etapowi studiów, a zwłaszcza egzaminowi dyplomowemu.

Należy uznać, że system weryfikacji postępów w nauce stosowany w Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów pozwala na standaryzację wymagań, zapewnia niezbędną przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen.

Wymagania egzaminacyjne są z reguły określone przez nauczycieli akademickich z momentem rozpoczęcia zajęć dydaktycznych a następnie konsekwentnie realizowane. Studenci znają zakres materiału do opanowania, korzystają także z sylabusów. Każdy zainteresowany student może łatwo sięgnąć do informacji zawartych w sylabusach, poznać program zajęć i sposób weryfikacji wiedzy.

Na ocenianym kierunku studiów zajęcia z wykorzystaniem techniki kształcenia na odległość prowadzone są w ramach przedmiotów Technologie informacyjne, Rachunkowość zarządcza, Zarządzanie procesami oraz Język obcy na studiach drugiego stopnia. W ramach pierwszego z wymienionych przedmiotów prowadzonego na studiach pierwszego stopnia udział zajęć w formie e-learningu wynosi 30 %. Dla dwóch pozostałych przedmiotów prowadzonych na studiach drugiego stopnia zajęcia w formie wykładu z Rachunkowości zarządczej odbywają się w ramach 40 % wymiaru godzin z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego a dla pozostałej części jako zajęcia na odległość. Natomiast ćwiczenia z tego przedmiotu dla „grupy warszawskiej” są w 100 % prowadzone w formie audytoryjnej, a jedynie materiały do nich zamieszczane są na platformie internetowej. Dla „grupy dojeżdżającej” 25 % godzin zajęć ma formę audytoryjną. Zaliczenie ćwiczeń dokonywane jest w siedzibie Uczelni. W ramach przedmiotu Zarządzanie procesami zajęcia prowadzone są z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego, a dodatkowo wykładowca zamieszcza materiały pomocnicze na platformie Moodle. Określone elementy

wspomagania zajęć techniką kształcenia na odległość stosowane są także w ramach nauki języka obcego.

Odsiew na kierunku *zarządzanie* jest stosunkowo wyższy na studiach pierwszego stopnia, a dwukrotnie mniejszy na studiach drugiego stopnia. W ostatnim roku akademickim wyniósł on w pierwszym przypadku 16,8%. Stosunkowo najczęściej studentów (8,7%) odpadło w wyniku braku postępów w nauce. Mniejszy był odsiew z powodu rezygnacji ze studiów (5,0%), braku opłat za studia (2,1%) oraz nie złożenia pracy dyplomowej (1,0%). Na studiach drugiego stopnia odsiew wyniósł 8,8%. Najczęściej jego przyczyną był brak postępów w nauce (4,8%), a rzadziej brak opłat za studia i rezygnacja z nich (po (1,7%) oraz nie złożenie pracy dyplomowej (0,4%).

W opinii obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studentów przyczyn rezygnacji wielu osób można się upatrywać w błędnym wyborze kierunku studiów lub problemów rodzinnych i osobistych. Około 2% studentów zostaje skreślonych w wyniku nie wniesienia czesnego, 8,7% studentów studiów I stopnia oraz 4,8% studentów studiów II stopnia zostaje skreślonych z powodu niezadowalających wyników w nauce.

Uczelnia zamieściła informacje na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia w Regulaminie studiów oraz sylabusach przedmiotów. Elektroniczne wersje tych dokumentów dostępne są dla studentów w Intranecie. Dodatkowo informacje o warunkach i sposobach zaliczania poszczególnych przedmiotów przekazywane są w formie ustnej, w szczególności na pierwszych zajęciach, przez prowadzących dany przedmiot.

Podstawowe zasady systemu, w tym skala ocen (2,0 - 5,0), określone § 24 - 26 Regulaminu Studiów są, zdaniem studentów, właściwe. Skala ocen dzieli się na dwie kategorie: ocenę negatywną (2,0) oraz oceny pozytywne (3,0 – 5,0). Ponadto na pierwszych zajęciach dydaktycznych nauczyciele akademicy omawiają sylabusy oraz przedstawiają opisany w nich system weryfikacji efektów kształcenia, co potwierdzili studenci podczas rozmowy z członkami Zespołu Oceniającego. Informacje na temat stosowanego systemu oceny, zawarte w regulaminie studiów oraz kartach przedmiotów, są dostępne na stronie internetowej jednostki.

2.4)

Jako formę monitorowania losów absolwentów Uczelnia wskazuje analizowanie informacji dostępnych na portalach społecznościowych i branżowych. Uczelnia nie przeprowadzała natomiast dotychczas systematycznych badań losów zawodowych absolwentów. Obecnie wdrażany jest internetowy system, który będzie służył do prowadzenia takich badań w trybie on-line. System ten ma obejmować badanie doświadczeń zawodowych absolwentów oraz oceny ich przygotowania przez Uczelnię do wejścia na rynek pracy. Zakłada się, że badania te dostarczą informacji pozwalających na określenie braków w nabytym przez absolwentów wykształceniu oraz umiejętnościach mających wpływ na ich pozycję na rynku pracy. Przeprowadzone zostały pierwsze pilotażowe badania rocznika absolwentów 2012/2013 w okresie po roku od ukończenia studiów. Wzięło w nich udział 120 absolwentów Uczelni. Wyniki badań zostały ujęte w formie raportu, który został przekazany władzom Uczelni i zamieszczony na portalu internetowym Akademickiego Biura Karier. Uczelnia zamierza wykorzystać do opracowania oferty szkoleń, seminariów i warsztatów wspomagających studentów przygotowujących się do wejścia na rynek pracy. Aktualnie planowane jest przeprowadzenie badań obejmujących kolejny rocznik studiów.

Zgodnie z Zarządzeniem Rektora 03/08/2013 z 12 sierpnia 2013 roku monitorowanie losów absolwentów organizuje i przeprowadza Akademickie Biuro Karier. Pierwsze badanie pilotażowe zostało przeprowadzone wśród absolwentów, którzy uzyskali dyplom ukończenia studiów licencjackich, uzupełniających magisterskich oraz jednolitych magisterskich do 31.12.2012. Monitorowanie losów zawodowych absolwentów ma na celu uzyskanie

informacji na temat aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów na rynku pracy w tym zgodności zatrudnienia z profilem i poziomem wykształcenia oraz oceny jakości kształcenia w Uczelni Techniczno – Handlowej im. Heleny Chodkowskiej.

Badanie losów absolwentów przeprowadzane są w ciągu roku, 3 i 5 lat od dnia ukończenia studiów. Badaniem losów zawodowych absolwentów objęte są osoby, które wyraziły pisemną zgodę na udział w badaniu poprzez wypełnienie formularza zgody do udziału w badaniu oraz na przetwarzanie danych osobowych w celach badawczych. Absolwent w każdym czasie trwania badania ma prawo do wycofania zgody do udziału w badaniu. Badania poprzedzone są prowadzoną corocznie akcją informacyjno – promocyjną wśród studentów na temat konieczności monitorowania ich dalszych losów zawodowych. W celu przeprowadzenia badań ankietowych absolwenci otrzymują drogą elektroniczną do wypełnienia ankietę. Następnie przygotowany jest raport przedkładany władzom. Narzędziem badawczym wykorzystywanym do przeprowadzenia badań pilotażowych był kwestionariusz ankiety. Narzędzie do badania losów zawodowych absolwentów zainstalowane jest na stronie internetowej Uczelni. Ankieta badawcza zawiera poszczególne moduły: status zawodowy absolwenta, aktywność na rynku pracy, aktywność podczas studiów, podnoszenie kwalifikacji zawodowych, ocena posiadanych kompetencji z perspektywy rynku pracy, ocena studiów i warunków kształcenia. Liczba absolwentów objętych badaniem pilotażowym to 120 osób (około 30 %). Ankieta została wysłana do 386 osób. 45 % absolwentów deklaruje, że praca podejmowana podczas studiów była związana z kierunkiem studiów. 2/3 absolwentów w rok po ukończeniu studiów jest aktywna zawodowo. Zdecydowana większość absolwentów pracowała podczas studiów, blisko 98%, w różnych formach zatrudnienia. 55,8% absolwentów podjęła dalsze kształcenie po ukończeniu studiów, głównie na uzupełniających studiach magisterskich (42,5%). 82 % absolwentów poleciłaby studia w Uczelni Heleny Chodkowskiej.

Wyniki badań zostaną przedstawione Władzom Uczelni oraz zostaną udostępniane kandydatom na studia, studentom i absolwentom w portalu internetowym Akademickiego Biura Karier.

Działanie systemu należy ocenić pozytywnie, gdyż proces monitorowania karier zawodowych absolwentów obejmuje wprowadzanie zmian w programie studiów, zgodnych z wynikami uzyskanymi w procesie ankietyzacji, jak również stworzenie dodatkowych form kształcenia, sprzyjających rozwojowi studentów i przygotowujących do wejścia na rynek pracy lub do założenia własnej firmy (np. poprzez cykl szkoleń i warsztatów).

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena prac etapowych wskazuje, że dalej zakres tematyczny zagadnień w szeregu pracach nie pozwala na weryfikację przedmiotowych efektów kształcenia.

Uwagi ogólne dotyczące prac dyplomowych:

1. Część tematów prac dyplomowych nie jest zgodna z kierunkiem studiów. W odniesieniu do prac z roku akademickiego 2012/2013 niezgodność taką można stwierdzić w odniesieniu do 28 prac na 142 ze studiów pierwszego stopnia oraz 40 z 268 ze studiów drugiego stopnia. Prace niezgodne z ocenianym kierunkiem studiów należą merytorycznie do ekonomii, finansów i bezpieczeństwa publicznego.
2. Część tematów prac dyplomowych jest sformułowana zbyt ogólnie bądź obszernie – np. Strategie bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, Prywatyzacja polskich przedsiębiorstw, Komunikacja w organizacji, System podatkowy w Polsce, Zarządzanie zmianą.
3. Poziom prac jest zróżnicowany, przeważają prace opisowe, w których brak jest wniosków wynikających z przeprowadzonych badań. Metodologiczny poziom prac

jest słaby, brak wykorzystania możliwych do zastosowania w pracy metod ekonometryczno-statystycznych.

4. Recenzje prac najczęściej sprowadzające się do ogólnych uwag, rzadko do oceny merytorycznej. Identyfikuje się niepokojąco dużą ilość prac o zawyżonych ocenach.

W ramach oceny przeprowadzonej przez PKA w 2008 r. zgłoszono zastrzeżenia w zakresie niniejszego kryterium odnoszące się do jakości prac dyplomowych oraz zawyżania ocen z prac przejściowych.

W toku dokonanej oceny jakości kształcenia stwierdzono, że jakość prac dyplomowych jest dalej niesatysfakcjonująca i wymaga podjęcia, tym razem zdecydowanie skuteczniejszych działań.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Założone cele oraz specyficzne i szczegółowe efekty kształcenia są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Efekty kształcenia odpowiadają wymaganiom merytorycznym dla obszary nauki, w których umiejscowiony został oceniany kierunek studiów i są prawidłowo dostosowane do poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia przyjętych dla ocenianego kierunku studiów. Występuje niezbędna spójność obszarowych, kierunkowych i szczegółowych efektów kształcenia. Istnieje możliwość osiągnięcia ogólnych i specyficznych efektów kształcenia przez realizację efektów szczegółowych. Opisy efektów są dostępne dla zainteresowanych podmiotów.

2.2) Efekty kształcenia sformułowano w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

2.3) System weryfikacji postępów w nauce jest odpowiednio wystandaryzowany, zapewnienia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Konieczne jest dalsze doskonalenie jakości prac dyplomowych, by wyeliminować stwierdzone w toku ich oceny niesprawności merytoryczne i metodologiczne.

2.4) Uczelnia prowadziła dotychczas pierwsze pilotażowe badania losów zawodowych absolwentów.

Kryterium 3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Uczelnia przedstawiła do oceny programy kształcenia na kierunku *zarządzanie* dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, opracowane zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Chociaż ocenie poddano zarówno program na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, to w praktyce na studiach pierwszego stopnia na studiach stacjonarnych studiuje jedynie około 20 % ogólnej liczby studentów danego rocznika a na studiach drugiego stopnia prowadzone są od kilku lat wyłącznie studia niestacjonarne.

Studia na ocenianym kierunku dla studentów obecnego trzeciego roku prowadzone są w oparciu o program kształcenia przyjęty Uchwałą Senatu nr 08/09/2009 Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie z dnia 30 września 2009 r. w sprawie zatwierdzenia planów i programów nauczania dla poszczególnych kierunków, poziomów i form studiów prowadzonych w Wyższej Szkole Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie. Przewiduje on dla studiów stacjonarnych

pierwszego stopnia łączny wymiar godzin zajęć dydaktycznych 2100, a dla studiów niestacjonarnych 1405. W programie kształcenia ujęte są wszystkie grupy treści podstawowych, kierunkowych i ogólnych przewidzianych w standardach kształcenia. Według tych programów studiuje obecnie studenci ostatniego semestru.

Od roku akademickiego 2012/2013 programy kształcenia oparte są na Krajowych Ramach Kwalifikacji. Programy kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia ocenianego kierunku studiów zostały przyjęte Uchwałą nr 1/06/2012 Rady Wydziału Zarządzania i Finansów Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie przyjęcia programów kształcenia dla kierunków studiów Zarządzanie, Finanse i Rachunkowość, Bezpieczeństwo Wewnętrzne prowadzonych przez Wydział Zarządzania i Finansów Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie. Programy te weszły w życie z dniem 1 października 2012 r. W kolejnym roku Rada Wydziału podjęła Uchwałę nr 1/06/2013 Rady Wydziału Zarządzania i Finansów Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie z dnia 5 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia programów kształcenia dla kierunków studiów Zarządzanie, Finanse i Rachunkowość, Bezpieczeństwo Wewnętrzne prowadzonych przez Wydział Zarządzania i Finansów Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie. Programy te weszły w życie z dniem 1 października 2013 r. Zmiana w stosunku do roku poprzedniego polegała na wprowadzeniu nowej specjalności na obydwu stopniach studiów. Należy zwrócić uwagę, że ani w treści tych uchwał nie są zawarte programy kształcenia, ani w uchwałach nie stwierdzono, że programy kształcenia stanowią załączniki do nich. Poza tym program kształcenia zawierający efekty kształcenia, dla roku akademickiego 2012/2013 został przyjęty w czerwcu 2012 r., a uchwała Senatu określająca efekty kształcenia została podjęta we wrześniu 2012 r.

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału Zarządzania i Finansów, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Radę Wydziału.

Dla ocenianego kierunku studiów przyjęto modułową strukturę programu kształcenia. Program ten obejmuje na studiach pierwszego stopnia moduły obowiązkowe (moduł wychowania fizycznego, moduł technologii informacyjnych, moduł kształcenia ogólnego, moduł kształcenia podstawowego, moduł kształcenia kierunkowego) oraz moduły do wyboru (moduł przedmiotów kształcenia specjalnościowego, moduł języków obcych, moduł przygotowania pracy dyplomowej, moduł praktyk zawodowych). Na studiach drugiego stopnia układ programu także opiera się na modułach obowiązkowych (moduł kształcenia ogólnego, moduł kształcenia podstawowego, moduł kształcenia kierunkowego) oraz modułach do wyboru (moduł przedmiotów kształcenia specjalnościowego, moduł języków obcych, moduł przygotowania pracy dyplomowej). Konsekwentnie dla każdego z modułów oraz składających się na nie przedmiotów określono efekty kształcenia odpowiednio powiązane z efektami kierunkowymi. W programie kształcenia określone zostały także cele kształcenia oraz struktura kwalifikacji absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia. Programy kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia określają przyjęte dla nich efekty, treści kształcenia oraz metody dydaktyczne pozwalają na osiągnięcie zakładanych celów i ukształtowanie przyjętej struktury kwalifikacji absolwenta.

Studia pierwszego stopnia na kierunku *zarządzanie* trwają 6 semestrów. W Uczelni przyjęto rozwiązanie polegające na ustalaniu godzin zajęć jako sumy godzin zajęć dydaktycznych i dodanych do każdego przedmiotu 3 godzin egzaminacyjnych, jednolicie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. W związku z tym na studiach pierwszego stopnia w formie stacjonarnej łączny wymiar godzin zajęć dydaktycznych dla dwóch specjalności wnosi 1978, na co składa się 1870 godzin zajęć dydaktycznych oraz 108 godzin egzaminacyjnych, a dla dwóch dalszych 2026 (1915+111). Natomiast na studiach niestacjonarnych łączny wymiar godzin wynosi 1244, na co składa się 1136 godzin zajęć i 108 godzin na egzaminy oraz 1271 (1160+111). Wymiar godzin ujętych w programie studiów wnosi de facto 1870 i 1915 na studiach stacjonarnych oraz 1136 i 1160, gdyż do tych godzin przypisane są punkty ECTS.

Moduł technologii informacyjnych przewiduje 30 godzin zajęć na studiach stacjonarnych i 24 na niestacjonarnych, moduł języków obcych odpowiednio 150 i 80 godzin lektoratów. Ten ostatni wymiar jest zbyt niski na pełną realizację efektów kształcenia zakładających posługiwanie się językiem obcym. Seminarium dyplomowe realizowane jest w wymiarze 60 godzin na studiach stacjonarnych i 32 na niestacjonarnych.

Moduł przedmiotów kształcenia ogólnego obejmuje treści kształcenia z zakresu prawa, socjologii, psychologii, logiki, etyki i ochrony własności intelektualnej. Treści tych przedmiotów realizowanych wyłącznie w formie wykładów pozwalają przede wszystkim na realizację efektów z zakresu wiedzy ogólnej. Zajęcia z tego modułu na studiach stacjonarnych są realizowane w wymiarze 180, a na studiach niestacjonarnych w wymiarze 96 godzin.

Moduł przedmiotów kształcenia podstawowego obejmuje w szczególności treści kształcenia z podstaw zarządzania, mikro i makroekonomii, podstaw finansów, matematyki, statystyki, ekonometrii. Zajęcia z ośmiu z dziesięciu przedmiotów należących do tego modułu realizowane są w formie wykładów i ćwiczeń, co pozwala na realizację przyjętych dla nich efektów kształcenia z zakresu wiedzy i umiejętności związanych z naukami ekonomicznymi i metodami ilościowymi w ekonomii. Pozostałe dwa mają formę wyłącznie wykładów. Moduł przedmiotów kształcenia kierunkowego obejmuje 12 przedmiotów przekazujących treści kształcenia integralnie związane z kierunkiem studiów *zarządzanie*. Łączny wymiar godzin dla tego modułu wynosi na studiach stacjonarnych 450, a na studiach niestacjonarnych 264 godzin. Jedynie pięć przedmiotów realizowanych jest w formie wykładów i ćwiczeń, co pozwala na osiągnięcie w procesie kształcenia założonych dla nich efektów kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności, a także kompetencji społecznych. Sześć prowadzonych jest wyłącznie w formie wykładów, (co nie jest korzystne z punktu widzenia kształtowania umiejętności wymagających aktywnych form zajęć), a jeden tylko w formie ćwiczeń (Informatyka w zarządzaniu, co jest rozwiązaniem zasadnym).

Na studiach pierwszego stopnia kształcenie prowadzone jest na 4 specjalnościach: Marketing i Public Relations, Zarządzanie w przedsiębiorstwie, Psychologia w biznesie oraz Prawo w biznesie. Wszystkie specjalności są zgodne z kanonem dyscypliny nauki o zarządzaniu, do której przypisany został oceniany kierunek studiów. W ramach dwóch pierwszych z wymienionych specjalności ujętych jest 10 przedmiotów a w ramach dwóch dalszych po 13. Na każdej specjalności są po dwa określone jedynie, co do rodzaju jako „przedmioty do wyboru”. Łącznie na moduł kształcenia specjalnościowego na studiach stacjonarnych przewidzianych jest po 345 godzin dla dwóch pierwszych specjalności i po 390 dla dwóch dalszych. Natomiast na studiach niestacjonarnych jest to odpowiednio 184 i 208 godzin. W ramach wszystkich specjalności dochodzi do powtórzeń części przedmiotów, przy czym są to powtórzenia uzasadnione. Przedmioty do wyboru na specjalnościach będą uruchomione od przyszłego roku akademickiego i nie zostały jeszcze określone.

Zajęcia w formie wykładów stanowią na studiach stacjonarnych 56 % ogólnego wymiaru godzin, a na studiach niestacjonarnych 50 %, uwzględniając w ramach form aktywnych język obcy i praktykę zawodową. Ćwiczenia prowadzone są dla zdecydowanej większości przedmiotów podstawowych i połowy przedmiotów kierunkowych oraz mniej niż

połowy przedmiotów specjalnościowych. Taki udział zajęć prowadzonych w formach aktywnych można uznać za wystarczający dla zapewnienia realizacji efektów kształcenia związanych z kształtowaniem umiejętności i kompetencji społecznych.

W odniesieniu do ocenianego kierunku studiów w sylabusie każdego przedmiotu podane zostały stosowane metody nauczania. Stosowany jest stosunkowo szeroki zestaw tych metod i są one odpowiednio dostosowane do charakteru poszczególnych przedmiotów pozwalając na realizację przyjętych dla nich efektów kształcenia.

Program kształcenia przewiduje w zależności od specjalności 65-67 punktów ECTS przypisanych do zajęć składających się na moduły do wyboru, tj. moduł przedmiotów kształcenia specjalnościowego, moduł języków obcych, moduł przygotowania pracy dyplomowej, moduł praktyk zawodowych, tj. 35 % ogólnej ich liczby przewidzianej w programie kształcenia. Tym samym spełniony jest wymóg zapewnienia, co najmniej 30 % punktów ECTS dla przedmiotów do wyboru.

Na podstawie powyższej analizy można stwierdzić, że na studiach pierwszego stopnia czas trwania kształcenia, dobór treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia pozwala na osiągnięcie efektów kształcenia określonych dla każdego modułu i ujętych w nich przedmiotów, w tym modułu przedmiotów do wyboru. Pewne zastrzeżenia budzi mała liczba godzin z języka obcego na studiach niestacjonarnych.

Studia drugiego stopnia trwają 3 semestry. Program studiów stacjonarnych obejmuje w zależności od ujętej w nim specjalności różne liczby godzin. Dla kształcenia w ramach trzech specjalności jest łącznie 843 (795 godzin zajęć i 48 godzin egzaminów), a w ramach dwóch 912 (855+57). Natomiast na studiach niestacjonarnych jest to odpowiednio 536 (488+48) i 577 (529+57) godzin. Wymiar godzin ujętych w programie studiów wnosi de facto 795 i 855 na studiach stacjonarnych oraz 488 i 520 na studiach niestacjonarnych, gdyż do tych godzin przypisane są punkty ECTS.

Program kształcenia przewiduje realizację jednego przedmiotu ogólnego Makroekonomia – kurs średni w wymiarze 30 godzin wykładu na studiach stacjonarnych i zaledwie 16 na niestacjonarnych, języka obcego w wymiarze odpowiednio 90 i 48 godzin, metodyki przygotowania pracy dyplomowej i seminarium dyplomowego po odpowiednio 30 (16) oraz 60 (32) godzin. Zasadnicze moduły to: moduł przedmiotów kształcenia podstawowego (5 przedmiotów o łącznym wymiarze 195 (112) godzin) i moduł przedmiotów kształcenia kierunkowego - 7 przedmiotów o łącznym wymiarze 240 (160) godzin. Treści kształcenia dla obydwu tych modułów są dobrane prawidłowo do dyscyplin nauk o zarządzaniu oraz ekonomii, do których przyporządkowano oceniany kierunek studiów.

Na studiach drugiego stopnia oferowanych jest pięć specjalności: Zarządzenie i marketing w przedsiębiorstwie, Finanse i rachunkowość, Administracja rządowa i samorządowa, Psychologia w biznesie, Prawo w biznesie. Na studiach stacjonarnych na moduł kształcenia specjalnościowego przewidzianych jest po 150 godzin dla dwóch pierwszych i po 210 dla dwóch pozostałych specjalności, a na studiach niestacjonarnych odpowiednio po 104 i 112 godzin. Trzy pierwsze specjalności obejmują po cztery przedmioty słabo ze sobą powiązane merytorycznie, co powoduje, że specjalności te są niedostatecznie wyprofilowane. Dwie dalsze zawierają po 6 przedmiotów, co pozwala na lepsze ukształtowanie sylwetki absolwenta przewidziane dla danej specjalności. Specjalność Finanse i rachunkowość jest niezgodna z dyscyplinami, do których przyporządkowano oceniany kierunek studiów. Poza tym nie ma w jej ramach żadnego przedmiotu z rachunkowości.

Udział zajęć prowadzonych w formie wykładów wynosi na studiach stacjonarnych w zależności od specjalności od 55 do 61 %, a na studiach niestacjonarnych 56 do 66 %. Jest on, zatem dla niektórych specjalności dość wysoki z punktu widzenia możliwości kształtowania umiejętności i kompetencji społecznych wymagających stosowania aktywnych form zajęć. Metody dydaktyczne stosowane w ramach poszczególnych przedmiotów są zróżnicowane i odpowiednio dostosowane do potrzeb realizacji szczegółowych efektów kształcenia dla nich określonych.

Punkty ECTS przypisane do zajęć składających się na moduły do wyboru, tj. moduł przedmiotów kształcenia specjalnościowego, moduł języków obcych, moduł przygotowania pracy dyplomowej obejmują łącznie 46 i 50 punktów w zależności od specjalności punktów, tj. 49-51 % ogólnej ich liczby przewidzianej w programie kształcenia. Tym samym spełniony jest wymóg zapewnienia o najmniej 30 % punktów ECTS dla przedmiotów do wyboru.

Na podstawie powyższej analizy należy stwierdzić, że na studiach drugiego stopnia prowadzonych w formie studiów niestacjonarnych czas trwania kształcenia obejmuje 3 semestry, jest zbyt krótki, a liczba 488-520 godzin nie wydaje się wystarczająca dla zapewnienia realizacji wszystkich efektów kształcenia. Prawdliwość doboru treści kształcenia dla modułów kształcenia podstawowego i kierunkowego nie budzi zastrzeżeń, natomiast kształcenie specjalnościowe jest dla niektórych specjalności słabo wyprofilowane w zakresie przekazywanych treści. Jedna specjalność jest niezgodna z dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek studiów. Dobór form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia na studiach drugiego stopnia jest prawidłowy z punktu widzenia możliwości osiągnięcia efektów kształcenia.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym liczba godzin przypisana do poszczególnych przedmiotów jest właściwa. W tym zakresie, jak również w przypadku opinii na temat formy prowadzenia zajęć oraz metod kształcenia pojawiły się pozytywne oceny. Dobór treści kształcenia uznano za prawidłowy i spójny.

W Uczelni został wprowadzony system ECTS. Dla ustalenia liczby punktów przypisanych do poszczególnych przedmiotów kierowano się zasadą nakładu godzinowego pracy przeciętnego studenta niezbędnego do osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Jako przelicznik zastosowano zasadę, że jeden punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta. Punkty ECTS zostały przypisane do wszystkich przedmiotów ujętych w programie studiów, w tym wprowadzonych do niego na studiach pierwszego stopnia praktyk zawodowych.

Program studiów pierwszego stopnia na ocenianym kierunku przewiduje uzyskanie przez absolwenta w zależności od specjalności 180-190 punktów ECTS. Student uzyskuje 2 punkty ECTS z wychowania fizycznego, 24 punkty z przedmiotów kształcenia ogólnego (ogólnouczeniowych), 46 punktów z przedmiotów podstawowych, 49 z przedmiotów kierunkowych i 65-67, tj. powyżej 30 % ogólnej liczby punktów, z przedmiotów do wyboru. Za praktykę zawodową student otrzymuje 6 punktów ECTS, a za pozostałe zajęcia o charakterze praktycznym 20. Program kształcenia zapewnia uzyskanie przez studenta 50 % wszystkich punktów ECTS w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego. W każdym semestrze łączna liczba punktów ECTS dla ujętych w programie przedmiotów wynosi od 30 do 33. Program studiów pierwszego stopnia spełnia tym samym wymagania wynikające z przepisów dotyczące systemu punktów ECTS.

Na studiach drugiego stopnia program kształcenia przewiduje uzyskanie łącznie, w zależności od wybranej specjalności, 94-98 punktów ECTS. Przedmiotom kształcenia ogólnego (ogólnouczeniowym) przypisano 4 punkty, przedmiotom kształcenia podstawowego 21 punktów, przedmiotom kształcenia kierunkowego 23 punkty, a przedmiotom do wyboru, w zależności od wybranej specjalności, 46-50, tj. powyżej 30 % ich ogólnej liczby. Na zajęcia o charakterze praktycznym przewidziano 22 punkty, a łączna ich liczba dla zajęć realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego wynosi 50 % wszystkich punktów ECTS. Plan studiów przewiduje dla każdego semestru uzyskanie od 30 do 35 punktów ECTS. Program studiów drugiego stopnia spełnia tym samym wymagania wynikające z przepisów dotyczące systemu punktów ECTS.

Program kształcenia na ocenianym kierunku umożliwia indywidualizację programu kształcenia w oparciu o system punktów ECTS. Studenci mają możliwość wyboru specjalności, a także części przedmiotów w ramach modułu swobodnego wyboru. Program

kształcenia przewiduje możliwość zdobycia minimalnej liczby punktów ECTS zgodnie z art. 164a ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Stosowany w Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów system punktów ECTS umożliwi studentom indywidualizację procesu kształcenia przez wybór przedmiotów oraz udział w wymianie międzyuczelnianej. Dla zaliczenia semestru i całych studiów student musi, bowiem uzyskać przewidzianą w programie liczbę punktów ECTS, które w szczególności przypisane są do przedmiotów wybieralnych. Studenci uczestniczący w wymianie międzyuczelnianej i międzynarodowej także muszą uzyskać wymaganą przez program kształcenia liczbę punktów ECTS. Na kierunku *zarządzanie* w wymianie międzyuczelnianej i międzynarodowej w ostatnim roku akademickim uczestniczył jeden student.

Przyjęta dla ocenianego kierunku studiów sekwencja przedmiotów na studiach pierwszego stopnia przewiduje realizację trzech przedmiotów kształcenia ogólnego w pierwszym semestrze studiów, jednego w drugim (Logika) oraz dwóch w piątym (Etyka i Ochrona własności intelektualnej). Nauka języka obcego powadzona jest przez pięć pierwszych semestrów studiów. Wszystkie przedmioty kształcenia podstawowego realizowane są w trakcie trzech pierwszych semestrów, z przewagą semestru drugiego. Większość przedmiotów kształcenia kierunkowego przypada na semestr trzeci i czwarty. Jedynie nieliczne prowadzone są w semestrze piątym i szóstym. Przedmioty specjalnościowe realizowane są od semestru trzeciego, ale ich większa koncentracja następuje w kolejnych trzech semestrach studiów. Poszczególne przedmioty realizowane są w odpowiedniej z punktu widzenia powiązań merytorycznych występujących pomiędzy nimi sekwencji czasowej.

Plan studiów drugiego stopnia przewiduje, że wszystkie przedmioty kształcenia ogólnego i podstawowego realizowane są w pierwszym semestrze. Przedmioty kształcenia kierunkowego realizowane są w drugim i trzecim semestrze studiów. Zajęcia z przedmiotów specjalnościowych prowadzone są w semestrze drugim i trzecim. Kolejność poszczególnych przedmiotów jest właściwa i zachowuje niezbędne powiązania pomiędzy nimi. Sekwencja modułów i przedmiotów na studiach drugiego stopnia jest prawidłowa.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym rozłożenie zajęć jest prawidłowe i stwarza możliwość efektywnego kształcenia i nauki. Sekwencja przedmiotów jest spójna i poprawna, dzięki czemu nie występuje problem powtarzania treści na poszczególnych przedmiotach lub braku wiedzy niezbędnej do kontynuowania innego przedmiotu.

Program studiów na kierunku *zarządzanie* przewiduje praktykę zawodową dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Ogólne regulacje dotyczące praktyk zawodowych zawarte są w Regulaminie studiów. Określają one praktykę zawodową jako integralną część studiów i nakładają na studenta obowiązek jej odbycia w wymiarze określonym w planie studiów. Dziekan bądź wyznaczony przez niego opiekun praktyk może wyrazić zgodę na inną formę odbycia praktyki zawodowej, w tym pracy zawodowej bądź stażu. Wymagana jest w tym przypadku możliwość uzyskania w ramach pracy (stażu) wykonywanej przez studenta efektów kształcenia przewidzianych w programie studiów. Zaliczenia praktyki dokonuje dziekan bądź wyznaczony przez niego opiekun praktyk.

Szczegółowe regulacje dotyczące praktyk zawodowych określone zostały w Regulaminie studenckich praktyk zawodowych wprowadzonym Zarządzeniem Nr 03-09-2013 Rektora z dnia 24.09.2013 r.. Regulamin ten w szczególności określa cele praktyk zaliczając do nich m.in. poszerzanie wiedzy zdobytej na studiach i jej praktyczne zastosowanie, kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej, rozwijanie samodzielnego działania praktykanta oraz zebranie doświadczeń i materiałów pomocniczych przy pisaniu pracy dyplomowej. Tak określone cele pozwalają na odpowiednie

włączenie praktyki do programu kształcenia i określonych dla ocenianego kierunku studiów efektów kształcenia.

Organizacją praktyk zawodowych w Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów zajmuje się Akademickie Biuro Karier. Dla sprawowania nadzoru organizacyjnego i dydaktycznego w Uczelni powołany został opiekun praktyk zawodowych. Praktyki zawodowe odbywają się od czerwca do września, a w trakcie roku akademickiego jedynie pod warunkiem, że nie kolidują z realizacją przez studenta obowiązków wynikających z planu studiów. Uczelnia wspiera studentów w organizacji praktyk nawiązując kontakty z podmiotami oferującymi miejsca ich odbywania. Praktyki odbywają się w przedsiębiorstwach i instytucjach umożliwiającym studentom osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Praktyki odbywają się w oparciu o umowę lub porozumienie zawierane z podmiotem przyjmującym studenta na praktykę.

Zaliczenie praktyki dokonywane jest w oparciu o dokumentujący jej przebieg dziennik praktyk, który jest potwierdzany przez opiekuna nadzorującego praktykę w miejscu jej odbywania. Zaliczenie praktyki na podstawie wykonywanej przez studenta pracy zawodowej, jeżeli student był zatrudniony w oparciu o umowę o pracę, jest właścicielem lub współwłaścicielem przedsiębiorstwa, odbył staż w przedsiębiorstwie bądź instytucji następuje w oparciu o odpowiednie dokumenty. We wszystkich tych przypadkach muszą być spełnione wymagania dotyczące programu praktyk zawodowych. Opiekun praktyk ze strony Uczelni dokonuje jej zaliczenia po stwierdzeniu zrealizowania przez studenta wymaganego programu praktyki.

Na ocenianym kierunku studiów praktyki zawodowe odbywa około 20 % studentów. Natomiast 80 % uzyskuje ich zaliczenie na podstawie pracy zawodowej bądź staży.

Analiza rozwiązań stosowanych w Uczelni oraz przebiegu praktyk zawodowych pozwala na sformułowanie oceny, że praktyki zostały prawidłowo włączone do procesu kształcenia. Zapewniona została spójność programu kształcenia i wymiaru praktyk studenckich. Termin realizacji praktyk oraz dobór miejsc, w których się odbywają pozwalają na realizację celów i efektów kształcenia określony dla tych praktyk. Organizacja, system kontroli i zaliczania praktyk funkcjonują prawidłowo.

Zasady dotyczące organizacji i zaliczania obowiązkowych praktyk studenckich zawartych w programach kształcenia i planach studiów określa *Regulamin Praktyk*.

Nadzór dydaktyczno-wychowawczy nad przebiegiem praktyk ze strony Uczelni sprawuje Opiekun Praktyk Studenckich. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie ocenili nadzór dydaktyczno-wychowawczy i organizacyjny nad przebiegiem praktyk zawodowych na kierunku *zarządzanie*.

Uczelnia wspiera studentów w doborze miejsc praktyk, w szczególności zwracając uwagę na ich adekwatność do kierunku studiów oraz opis sylwetki absolwenta kierunku studiów. Na wniosek studenta jako praktyka zawodowa może zostać zaliczona wykonywana przez niego praca zawodowa (zatrudnienie na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej) albo prowadzona działalność gospodarcza, jeżeli jej charakter spełnia wymagania programu praktyki i jest zgodny ze studiowanym kierunkiem. W bieżącym roku akademickim 80% studentów ocenianego kierunku uzyskało zaliczenie praktyk na podstawie wykonywanej pracy zawodowej.

Weryfikacja realizacji efektów kształcenia określonych dla praktyk zawodowych następuje na podstawie przedstawianego stosownego sprawozdania z praktyki oraz dziennika praktyk. Z informacji uzyskanych na spotkaniu z Opiekunem Praktyk ocenianego kierunku, odbywają się cykliczne spotkania i konsultacje z kadrą dydaktyczną oraz pracodawcami, które mają na celu optymalizację realizacji idei kształtowania wiedzy i umiejętności praktycznych poprzez powiązanie zakresu merytorycznego praktyki z treściami kształcenia realizowanymi w ramach przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym przyznali, że system kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia weryfikację nabywanych umiejętności praktycznych.

Od roku akademickiego 2012/2013 Akademickie Biuro Karier rozpoczęło proces zbierania opinii od podmiotów przyjmujących studentów na praktyki, w zakresie realizowanych praktyk. Wprowadzono ankiety ewaluacyjne praktyk, które mają na celu zebranie ich opinii na temat tego, czy przewidziane praktyki pozwalają osiągnąć zakładane efekty kształcenia.

Organizacja roku akademickiego dla studentów studiów stacjonarnych przewiduje okresy zajęć dydaktycznych trwających w roku 2013/2014 w semestrze zimowym od 3 października do 3 lutego z przerwami na ferie i dni wolne od zajęć, okresy sesji egzaminacyjnej i poprawkowej oraz w semestrze zimowym zajęcia dydaktyczne od 20 lutego do 13 czerwca z przerwami na dni świąteczne i wolne od zajęć oraz sesję egzaminacyjną w czerwcu i poprawkową we wrześniu. Zajęcia na studiach stacjonarnych prowadzone są w dni powszednie od poniedziałku do czwartku z różnym rozkładem zajęć w trakcie dnia, z reguły od godzin porannych do późnych popołudniowych. Większość zajęć dydaktycznych odbywa się w blokach dwugodzinnych.

Zajęcia na studiach niestacjonarnych prowadzone są w ramach zjazdów sobotnio-niedzielnych. W semestrze organizowanych jest 8-9 zjazdów dla studiów pierwszego stopnia i 8 dla studiów drugiego stopnia. Zajęcia w soboty i niedziele w godzinach 8.30 do godzin popołudniowych lub wieczornych (20.30). Większość zajęć prowadzonych jest w bokach dwugodzinnych. Przerwy pomiędzy poszczególnymi blokami wynoszą 15 minut.

Liczebność grup wykładowych na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia nie jest wysoka ze względu na małe nabory na oceniany kierunek studiów. Na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia liczebność grup wykładowych sięga 114 osób a na studiach drugiego stopnia 280 osób. Natomiast liczebność grup ćwiczeniowych wynosi od 14 do 32 osób, co umożliwia prawidłowe stosowanie metod aktywizujących. Natomiast liczebność części grup językowych jest zbyt duża, gdyż dochodzi do 32 osób.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci pozytywnie ocenili plan studiów. Studenci są świadomi, jaką wiedzę i umiejętności powinni posiadać po ukończeniu ocenianego kierunku studiów, jak również aktualnych wymagań rynku pracy. Studenci pozytywnie oceniają liczbę godzin przypisaną poszczególnym przedmiotom, organizację procesu kształcenia oraz formy prowadzenia zajęć (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria).

W opinii studentów system praktyk stwarza warunki do pogłębienia i poszerzenia wiadomości teoretycznych uzyskanych na zajęciach dydaktycznych o umiejętności praktyczne, które doskonałe w zakresie wykonywanych czynności są niezbędne do sprawnego wykonywania zawodu w przyszłości.

Indywidualizacja procesu kształcenia uregulowana została w Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów w Regulaminie studiów. Przewiduje on, że szczególnie uzdolnieni studenci mogą odbywać studia w ramach indywidualnego toku studiów (ITS). Jego zadaniem jest stworzenie możliwości pogłębienia zainteresowań studenta w ramach wybranego kierunku studiów. O ITS mogą ubiegać się studenci nie wcześniej niż po pierwszym roku studiów pod warunkiem osiągnięcia średniej, co najmniej 4,25. Dziekan wyznacza w tym przypadku opiekuna naukowego, którym może być nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym, co najmniej doktora. Opiekun ustala dla studenta program studiów, który musi obejmować wszystkie przedmioty podstawowe i kierunkowe ujęte w planie studiów. Łączna liczba punktów ECTS dla tego programu nie może być mniejsza, niż przewidziana w programie studiów dla danego semestru.

Studenci znajdujący się w uzasadnionych sytuacjach życiowych, a w szczególności studenci niepełnosprawni, w zależności od rodzaju swojej niepełnosprawności mogą ubiegać się o przyznanie indywidualnej organizacji studiów (IOS). Pozwala ona w szczególności na określenie odpowiednich form uczestnictwa w zajęciach, zmiany terminów i zasad zaliczania przedmiotów i semestrów oraz sposobów realizacji innych obowiązków wynikających z

programu kształcenia. Regulamin studiów przewiduje, że dziekan może wyrazić zgodę na zmianę sposobu zaliczania przedmiotu lub składania egzaminu przez studenta niepełnosprawnego. Formy wsparcia w tym zakresie polegają w szczególności na przedłużaniu czasu trwania egzaminu, stosowaniu alternatywnych form zapisu, zmiany formy egzaminu z pisemnej na ustną bądź odwrotnie, zmiany miejsca prowadzenia egzaminu.

Obecnie na ocenianym kierunku studiów nie ma studentów studiujących według indywidualnego toku studiów bądź indywidualnej organizacji studiów.

Stosowane w Uczelni możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych oraz studentów niepełnosprawnych są prawidłowe.

Regulamin studiów obowiązujący w Uczelni Techniczno - Handlowej przewiduje indywidualizację kształcenia dwukierunkowo. Student może odbywać studia w trybie Indywidualnego Toku Studiów lub Indywidualnej Organizacji Studiów.

Indywidualny Tok Studiów jest przyznawany studentom szczególnie uzdolnionym i polega na stworzeniu im możliwości pogłębiania własnych zainteresowań w ramach wybranego kierunku studiów. Prawo do ITS może być przyznane studentowi nie wcześniej niż po pierwszym roku studiów i który uzyskał średnią ocen nie niższą niż 4,25. Obydwa warunki należy spełnić kumulatywnie. Wyjątek przyznawania prawa do studiowania według indywidualnego toku studiów dotyczy studentów niepełnosprawnych. W takim przypadku szczegółowe warunki odbywania studiów określane są z uwzględnieniem orzeczenia o stopniu niepełnosprawności studenta, medycznego opisu choroby oraz wywiadu ze studentem. Student będący osobą niepełnosprawną, może korzystać w szczególności z odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności form uczestnictwa w zajęciach oraz form uzyskiwania zaliczeń i składania egzaminów.

Indywidualna Organizacja Studiów może być przyznana studentowi w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Indywidualna Organizacja Studiów pozwala na zmianę terminów i zasad zaliczania semestrów oraz sposobów realizacji obowiązków dydaktycznych wynikających z planu i programu studiów, tj. zajęć, zaliczeń, egzaminów, praktyk, itp., bez zmiany zakresu obowiązków studenta. Prawo do IOS może być przyznane studentowi, który złożył pisemny wniosek do Dziekana i uzyskał zaliczenie, co najmniej pierwszego semestru studiów. Studenci realizujący studia według Indywidualnego Toku Studiów i Indywidualnej Organizacji Studiów są zobowiązani do zaliczenia wszystkich przedmiotów i złożenia wszystkich egzaminów przewidzianych planem studiów.

Podczas spotkania studenci oznajmili, iż formy indywidualizacji procesu kształcenia są im znane, lecz stosunkowo rzadko z tej możliwości korzystają. W przypadku indywidualnego toku studiów, ich zdaniem, nie jest ona konieczna, ponieważ program i plan studiów jest dla nich odpowiedni i nie stwarza potrzeby zmian.

3.2)

Program kształcenia dla kierunku *zarządzanie* został opracowany w kompletnym układzie obejmującym efekty kierunkowe, modułowe i szczegółowe oraz treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów, formy ich realizacji i stosowane metody dydaktyczne. Moduły obejmują spójne merytorycznie grupy przedmiotów. Pewne uwagi w tym zakresie odnoszą się, jak wskazano powyżej jedynie do niektórych specjalności. Efekty szczegółowe zostały w odpowiedni sposób odniesione do efektów modułowych oraz efektów kierunkowych. Efekty szczegółowe znajdują prawidłowe oparcie w treściach programowych. Treści te są opisane w sposób odpowiednio szczegółowy. Sylabusy przedmiotów podają także metody dydaktyczne stosowane w ramach poszczególnych form dydaktycznych zajęć z danego przedmiotu. Metody te odpowiadają założonym celom edukacyjnym. Na tej podstawie można stwierdzić, że efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów w pełni spójną całość, poza podniesioną uwagą odnoszącą się do niektórych specjalności.

W ramach oceny przeprowadzonej przez PKA w 2008 r. zgłoszono zastrzeżenia w zakresie niniejszego kryterium odnoszące się do braku w Uczelni odpowiednich regulacji odnoszących się do indywidualizacji procesu kształcenia, zbyt obszernej literatury wskazywanej w sylabusach, prowadzenia specjalności niezgodnych z kierunkiem, zbyt małej liczby zajęć do wyboru.

W ramach procesu naprawczego Uczelnia podjęła następujące działania:

- wprowadziła odpowiednie regulacje dotyczące indywidualnego toku studiów i indywidualnej organizacji studiów do Regulaminu studiów;
- sylabusy przedmiotów zawierają z reguły po 2-3 pozycje literatury w ramach literatury podstawowej i uzupełniającej. Nadal jednak występują przedmioty, do których podano zbyt obszerną literaturę – np. Nauka o organizacji: po osiem podręczników z zakresu literatury podstawowej i uzupełniającej. Biznes przyszłości – 5 książek literatury podstawowej i 10 uzupełniającej, Rola menedżera w zarządzaniu – 6 pozycji literatury podstawowej i 9 uzupełniającej, Zarządzanie zmianą – 3 pozycje literatury podstawowej i 16 uzupełniającej, Makroekonomia II – kurs średni – 4 pozycje literatury podstawowej i 9 uzupełniającej;
- na studiach drugiego stopnia jedna specjalność jest niezgodna z kierunkiem *zarządzanie*, gdyż nosi nazwę *Finanse i rachunkowość*;
- liczba godzin zajęć do wyboru (według punktów ECTS) jest zgodna z obowiązującymi przepisami;

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Na studiach pierwszego stopnia czas trwania kształcenia, dobór treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia pozwala na osiągnięcie efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu, w tym modułu przedmiotów do wyboru. Pewne zastrzeżenia budzi mała liczba godzin z języka obcego na studiach niestacjonarnych. Natomiast na studiach drugiego stopnia prowadzonych w formie studiów niestacjonarnych czas trwania kształcenia obejmuje 3 semestry jest zbyt krótki, zwłaszcza, jeżeli weźmie się pod uwagę, że studia te prowadzone są wyłącznie w formie niestacjonarnej. Prawidłowość doboru treści kształcenia dla modułów kształcenia podstawowego i kierunkowego nie budzi zastrzeżeń, natomiast kształcenie specjalnościowe w odniesieniu do trzech z sześciu jest słabo wyprofilowane w zakresie przekazywanych treści. Jedna ze specjalności jest niezgodna z dyscyplinami nauki, do których przyporządkowano kierunek studiów. Dobór form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia na studiach drugiego stopnia jest prawidłowy z punktu widzenia możliwości osiągnięcia efektów kształcenia. Program kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia spełnia wymagania wynikające z przepisów dotyczące systemu punktów ECTS. Sekwencja modułów i przedmiotów na studiach drugiego stopnia jest na obydwu poziomach studiów prawidłowa. Uczelnia zapewnia możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych oraz niepełnosprawnych. Zapewniono spójność programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk, a system kontroli i zaliczania praktyk działają prawidłowo.

W ocenie studentów program studiów realizowany na ocenianym kierunku umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. System praktyk studenckich jest spójny z programem studiów i stwarza możliwość uzyskania odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Studenci są świadomi możliwości indywidualizacji programu studiów, posiadają wiedzę na temat systemu punktów ECTS oraz możliwości, jakie ten system stwarza, w tym w kwestii indywidualizacji.

3.2) Efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne przyjęte dla ocenianego kierunku studiów tworzą spójną całość.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Zajęcia dydaktyczne na studiach I i II stopnia prowadzi 35 pracowników, w tym: 14 profesorów i doktorów habilitowanych, 19 doktorów i 2 magistrów. Wśród profesorów i doktorów habilitowanych większość to reprezentanci nauk ekonomicznych (10 osób) oraz nauk o obronności (3 osoby), nauk polityce (1 osoba), a także literaturoznawstwa (1 osoba).

Wśród doktorów większość (15 osób) stanowią posiadający stopnie naukowe w dziedzinie nauk ekonomicznych, w tym w zakresie ekonomii (11 osób), a nauk o zarządzaniu (4 osoby). Ponadto, dwóch adiunktów reprezentują dyscypliny: nauki o polityce, a także dwóch nauk prawnych.

Pracownicy ze stopniem magistra to głównie filolodzy, a także reprezentanci nauk ekonomicznych.

Liczba wyżej wymienionych pracowników naukowo-dydaktycznych, dla których uczelnia stanowi podstawowe lub dodatkowe miejsce pracy i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych, przypisanych do obszaru nauk społecznych celów i efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Wśród prowadzących zajęcia dominują, bowiem pracownicy posiadający tytuły i stopnie naukowe w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych.

Obsada zajęć dydaktycznych z punktu widzenia dorobku naukowego osób je prowadzących jest prawidłowa. Poszczególne przedmioty prowadzą specjaliści, których wiedzę popartą dyplomami i dorobkiem publikacyjnym, często w grupie pozostałych nauczycieli, wspiera doświadczenie praktyczne. Liczba przedmiotów prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli i ich obciążeń nie budzi zastrzeżeń.

4.2)

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *zarządzanie*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek) – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. z 2014 r. poz. 131), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *zarządzanie* w Wyższej Szkole Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie (obecnie Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie) na Wydziale Zarządzania i Finansów, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). W Uczelni wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. do czerwca 2013 r.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 i 2 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Analiza tej dokumentacji pozwala na stwierdzenie, iż wymagania określone w § 15 ust. 1 rozporządzenia wymienionego powyżej są spełnione, bowiem do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów Uczelnia wskazała 14 osób, z tego 6 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego, oraz 8 osób ze stopniem naukowym doktora.

W teczkach osobowych znajduje się również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *zarządzanie*, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Warunek minimum kadrowego dla studiów I i II stopnia dla profilu ogólnoakademickiego dla obszaru nauk społecznych dla kierunku *zarządzanie* jest spełniony, ponieważ można zaliczyć do tej grupy wszystkie wskazane 14 osób. Wśród wskazanych 14 osób jest 6 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych i 8 osób ze stopniem naukowych doktora, a ich dorobek naukowy jest z dyscyplin: nauki o zarządzaniu i ekonomii, to jest dyscyplin, do których przypisano kierunkowe efekty kształcenia.

Skład minimum kadrowego na kierunku *zarządzanie* prowadzonego na Wydziale Zarządzania i Finansów w perspektywie długookresowej jest w stabilny, bowiem 11 osób wskazanych do minimum kadrowego zatrudnionych zostało na czas nieokreślony, zaś pozostałe 3 osoby na czas określony, tj. do 30.09.2014 r.

Dla wszystkich osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Wszystkie osoby zostały zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *zarządzanie*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:34 (14:470), co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Załącznik nr 6. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Ogólna ocena hospitowanych zajęć jest pozytywna, choć w dwóch przypadkach stwierdzono, raz odstępstwo od reguł przypisanych wykładowi, jako formie prowadzenia zajęć dydaktycznych, a drugi prowadzenie ich niezgodnie z kanonem merytorycznym subdyscypliny, której dotyczyły. Wszystkie były to dobrze prowadzone z punktu widzenia metodyki prowadzenia zajęć dydaktycznych.

4.3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Uczelnia zatrudnia nauczycieli akademickich na podstawie umowy o pracę oraz na podstawie umów cywilnoprawnych. Rektor podejmuje decyzje o nawiązaniu lub rozwiązaniu stosunku pracy z nauczycielami akademickimi na wniosek Dziekana lub z własnej inicjatywy, po zasięgnięciu opinii Dziekana.

Okresowej oceny nauczyciela akademickiego dokonuje Kierownik Katedry (Dziekan w stosunku do Kierownika Katedry, Rektor w stosunku do Dziekana) w „Arkuszu oceny dokonań naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych nauczyciela akademickiego”. Swoją ocenę do tej oceny wyraża Dziekan, a w przypadku, gdy oceniający nie godzi się z oceną, także Rektor. Nauczyciele akademicy podlegają okresowej ocenie, której dokonuje się nie rzadziej niż raz na dwa lata lub na wniosek Dziekana Wydziału, w szczególności w zakresie należytego wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 111 Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym oraz w zakresie przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych, a także prawa własności przemysłowej. Oceny nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora, zatrudnionego na podstawie mianowania dokonuje się nie rzadziej niż raz na cztery lata.

Podstawę oceny stanowią zwłaszcza informacje nauczyciela akademickiego zawarte w „Arkuszu oceny dokonań naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych nauczyciela akademickiego”; wyniki hospitacji zajęć dydaktycznych - hospitacje dotyczą wszystkich nauczycieli akademickich, niezależnie od formy ich zatrudnienia, są przeprowadzane według ustalonego harmonogramu hospitacji. Hospitacje przeprowadza Kierownik Katedry i osoby przez niego upoważnione, a w szczególnym wypadku Dziekan; wyniki anonimowej ankiety przeprowadzonej wśród studentów - zajęcia dydaktyczne oceniane są także przez studentów przy pomocy ankiet papierowych oraz elektronicznego systemu ewaluacji zajęć (dwa razy w roku). Należy jednak zauważyć, że pierwsza z metod pozwala zebrać obszerniejsze dane (liczba studentów wypełniająca wersję elektroniczną jest znacząco niższa od liczby ankiet zebranych metodą tradycyjną).

Powyższe informacje pozwalają na korektę jakości pracy wykładowców oraz są podstawą do ich nagradzania/awansowania. Na podstawie danych uzyskanych w procesie samooceny podejmowane są również decyzje o rozwoju pracowników wewnątrz organizacji. Stanowi to również podstawę prowadzenia odpowiedniej polityki kadrowej ukierunkowanej m.in. na kształtowanie zespołu nauczycieli akademickich, dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. W sytuacjach szczególnych uzyskane tą drogą informacje mogą skutkować rozwiązaniem umowy o pracę z danym nauczycielem akademickim.

Uczelnia przywiązuje wagę do rozwoju naukowego pracowników. W tym celu realizowany jest na miarę możliwości Wydziału program badań zgodny z kierunkiem studiów prowadzonych na Uczelni, uwzględniający zainteresowania i doświadczenie pracowników. Badania prowadzone są indywidualnie lub zespołowo. Wyniki prowadzonych przez pracowników naukowych badań są opisywane i wykorzystywane jako monografie naukowe, artykuły, raporty, materiały dydaktyczne, skrypty i podręczniki. Ważną funkcję spełnia tu Uczelniane Wydawnictwo, które zajmuje się opracowywaniem i publikacją książek, zeszytów naukowych i innych materiałów.

Na spotkaniu Zespołu Oceniającego z kadrą brali udział pracownicy stanowiący minimum kadrowe oraz prowadzący zajęcia na kierunkach studiów: *zarządzanie* oraz *finanse i rachunkowość*. Opinie nauczycieli akademickich, którzy licznie przybyli na spotkanie, koncentrowały się wokół zagadnień związanych z głównymi wyróżnikami tożsamości obu kierunków studiów, ale także dotyczyły dalszego rozwoju kierunków studiów i Uczelni. Uczestnicy spotkania podkreślali przede wszystkim:

- oryginalne specjalności realizowane na obu kierunkach, które uwzględniają nowe tendencje i potrzeby podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego. Dotyczy to takich specjalności jak np.: rachunkowość zarządcza, analityka finansowa, prawo w biznesie, psychologia w biznesie czy profil menedżerski,
- eksponowanie nowych treści kształcenia uwzględniających współczesne trendy np. w rozwoju nauk o zarządzaniu, a dotyczących organizacji wirtualnej, zarządzania ryzykiem czy kompetencji menedżerskich,

- szczególną otwartość szkoły na problematykę ekonomiczną i rozwijanie świadomości ekonomicznej u studentów, która jest słabą stroną studentów podejmujących kształcenie w Uczelni,
- dbanie o indywidualizację kształcenia poprzez możliwość wyboru specjalności i seminarium,
- przykładanie istotnej roli do jakości kształcenia,
- dobrą atmosferę panującą w Szkole, która jest szczególną jej wartością,
- rozwijającą się współpracę ze studentami w zakresie dydaktyki i badań naukowych,
- przyjazny stosunek kadry nauczającej do studentów, wyrażającą się, między innymi, partnerskimi stosunkami w relacjach pracownik – student,
- dobre programy przedmiotowe uwzględniające nowe trendy w nauce, potrzeby otoczenia zewnętrznego, dorobek własny pracowników oraz wyniki prowadzonych przez nich badań,
- dążenie do znalezienia zasady zrównoważonego rozwoju między kształceniem akademickim a praktycznym,
- uwzględnianie, także na profilu ogólnoakademickim, aspektów praktycznych wykładanych treści kształcenia,
- właściwie funkcjonującą bibliotekę i wydawnictwo Uczelni, które wspierają pracowników w ich aktywności dydaktycznej i naukowej,
- szczególne spojrzenie na proces kształcenia przez pryzmat tworzenia łańcucha wartości, który łączy i uspójnia aspekty techniczne, technologiczne, ekonomiczne i zarządcze w toku realizacji treści programowych,
- niedostateczną w dalszym ciągu interdyscyplinarną współpracę naukową pomiędzy pracownikami różnych jednostek organizacyjnych Wydziału,
- niesatysfakcjonujący zakres współpracy pomiędzy katedrami, a dotyczący problemów metodycznych związanych w prowadzonymi zajęciami,
- trudności dotyczące realizacji profilu praktycznego przez Uczelnię wynikające z istotnych barier podmiotów gospodarczych i społecznych nie zainteresowanych współpracę z uczelniami.

W stosunku do roku 2008, w którym odbyła się pierwsza ocena jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie*, nastąpiły duże zmiany w składzie tego minimum, bowiem tylko 3 osoby (1 samodzielny nauczyciel akademicki oraz 2 doktorzy), to nauczyciele akademicy, którzy tworzyli to minimum w roku 2008.

Dla wszystkich nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego (*ocena: w pełni*)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych jest wystarczająca, a ich kwalifikacje umożliwiają osiągnięcie celów i efektów zdefiniowanych dla ocenianego kierunku.

4.2) Wymagania minimum kadrowego do prowadzenia studiów I i II stopnia na kierunku *zarządzanie* można uznać za spełnione. Dorobek naukowy kadry tworzącej minimum kadrowe koncentruje się na problemach ściśle związanych z ocenianym kierunkiem.

4.3) Polityka kadrowa Wydziału sprzyja rozwojowi naukowemu pracowników poprzez finansowe i organizacyjne wsparcie badań naukowych, uczestnictwa w konferencjach, prowadzenie własnego wydawnictwa i organizowania konferencji naukowych.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia Techniczno-Handlowa w Warszawie dysponuje dwoma kampusami dydaktycznymi. Wydział Zarządzania i Finansów realizuje zajęcia dydaktyczne w wynajmowanych pomieszczeniach znajdujących się w Warszawie Al. Jerozolimskie 200. Ogólna powierzchnia użytkowa tych pomieszczeń wynosi prawie 2.5 tys. m². Proces dydaktyczny realizowany jest w 4 aulach (prawie po 200 miejsc) oraz w 24 salach (od 20 do 100 miejsc), w tym 3 sale komputerowe oraz 1 sala sądowa. Aule i duże sale wykładowe wyposażone są w rzutniki multimedialne, a wszystkie w rzutniki pisma oraz sprzęt audiowizualny.

Laboratoria komputerowe włączone są w sieć komputerową z dostępem do Internetu. Dostęp do sieci dla studentów znajduje się w czytelni bibliotecznej oraz na korytarzach Uczelni, gdzie w wyznaczonych miejscach zapewniony jest bezprzewodowy dostęp Wi-Fi do sieci Internet.

Ponadto na terenie Uczelni umiejscowione są dwa punkty ksero. Przy budynku Uczelni znajduje się bezpłatny parking z ok. 200 miejscami postojowymi. Uczelnia dysponuje też zapleczem gastronomicznym (2 bufety), a na użytek studentów zostały wstawione automaty do wydawania napojów gorących oraz automaty do wydawania napojów chłodzących.

Infrastruktura Uczelni jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni ruchowo mają do dyspozycji windy. Drzwi na piętrach oraz drzwi windy dostosowane są do rozmiarów wózków inwalidzkich. W ogólnodostępnych toaletach o odpowiednio zwiększonej powierzchni zainstalowano pomocnicze uchwyty. Miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych ruchowo znajdują się przed budynkiem.

Zasoby biblioteczne i dostęp do zasobów innych bibliotek.

Biblioteka Uczelni z siedzibą główną w Warszawie istnieje od 1993 r. i jest jedną z najstarszych Bibliotek uczelni niepublicznych na terenie Warszawy. Księgozbiór Biblioteki liczy obecnie ponad 63 tysiące woluminów. Nad całokształtem pracy i działalności informacyjnej Biblioteki sprawuje nadzór Rada Biblioteczna, powołana przez Rektora. Rada Biblioteczna kontroluje działania Biblioteki, opiniuje plany zakupów.

W kampusie Uczelni przy Al. Jerozolimskich 200 działa Biblioteka dysponująca księgozbiorem 38 tysięcy woluminów. Księgozbiór gromadzony sukcesywnie przez lata, odpowiada potrzebom kształcenia. Biblioteka gromadzi zbiory z dziedzin: zarządzania, psychologii, prawa, marketingu, ekonomii, bezpieczeństwa, bankowości, Unii Europejskiej, komunikowania społecznego, socjologii, filozofii i in. W swoich zbiorach posiada także publikacje zagraniczne.

W Czytelni studenci w czytelniach mają do dyspozycji łącznie 18 miejsc do nauki i pracy, w tym 6 stanowisk komputerowych w większości z dostępem do bezprzewodowego Internetu oraz tematycznych baz danych.

Poza publikacjami zwartymi Biblioteka gromadzi wydawnictwa ciągłe oraz współpracuje w ramach wymiany międzybibliotecznej z wieloma bibliotekami uczelnianymi. Są to m.in.: Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Biblioteka Główna Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Biblioteka Główna Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Biblioteka Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Biblioteka Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie, Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego, Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Biblioteka Wyższej Szkoły

Administracji i Biznesu im. E. Kwiatkowskiego w Gdyni, Biblioteka Wyższej Szkoły Administracji Publicznej im. S. Staszica w Białymstoku, Biblioteka Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Ostrołęce, Biblioteka Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej, Biblioteka Wyższej Szkoły Cła i Logistyki w Warszawie, Biblioteka Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide de Gasperi w Józefowie, Biblioteka Uczelni Łazarskiego w Warszawie, Biblioteka Wyższej Szkoły Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie, Biblioteka Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Rzeszowie, Biblioteka Wyższej Szkoły Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach.

Biblioteka UTH posiada filie w Płońsku i we Wrocławiu. Studenci mają tam do dyspozycji księgozbiór liczący ponad 5 tys. woluminów zgodny z prowadzonymi tam studiami. Księgozbiór uzupełniają wydawnictwa ciągłe. Stały kontakt i współpraca z Biblioteką UTH w Warszawie umożliwia dostęp do wszystkich tytułów czasopism zaprenumerowanych w placówce macierzystej, kolekcji Zeszytów Naukowych otrzymywanych drogą wymiany z innymi bibliotekami, przez czasowe przekazanie w depozyt danego czasopisma zamówionego przez studentów.

Zbiory biblioteczne udostępniane są studentom i pracownikom w Warszawie, Płońsku i we Wrocławiu. Dodatkowo Uczelnia zapewnia dostęp on-line do katalogu bibliotecznego za pomocą systemu KOHA. Skorzystać ze zbiorów Wypożyczalni można na dwa sposoby – można złożyć zamówienie w domu lub na miejscu i odebrać książki bezpośrednio w Wypożyczalni.

Biblioteka Naukowa UTH prowadzi szeroko rozwinięte wypożyczenie międzybiblioteczne, co daje studentom bogaty dostęp do literatury niezbędnej w procesie kształcenia.

Biblioteka UTH jako pierwsza w Polsce wprowadziła wypożyczenie książek na czytnikach elektronicznych. Akcja cieszy się dużym zainteresowaniem wśród studentów. Prawo bezpłatnego wypożyczenia czytnika mają wszyscy czytelnicy będący studentami UTH. Zakup e-booków odbywa się na bieżąco, ich ilość sukcesywnie wzrasta. Na chwilę obecną Biblioteka UTH posiada 235 vol. z różnych dziedzin.

Studenci i pracownicy uczelni mają dostęp do kilkunastu elektronicznych baz danych zawierających informacje z różnych dziedzin wiedzy:

- EBSCO – zapewnia poprzez platformę dostęp do publikacji 79 000 wydawców, w tym czasopism naukowych, specjalistycznych oraz komercyjnych w formie pełnotekstowej. EBSCOhost zawiera 14 baz danych: 8 baz pełnotekstowych, 6 bibliograficznych, obejmujących praktycznie wszystkie dziedziny wiedzy.
- Infor Lex Biblioteka – serwis ten to kompendium wiedzy niezbędnej przy rozwiązywaniu problemów prawnych i problemów życia codziennego. Zawiera akty prawne, projekty ustaw, orzecznictwo polskie i UE, interpretacje urzędów, organów skarbowych, porady, wskazówki i omówienia problemów. Umożliwia dostęp do pełnych tekstów i archiwów czasopism wydawanych przez Wydawnictwo Infor,
- LEGALIS - System Informacji Prawnej – zawiera akty prawne, orzecznictwo, wyjaśnienia, wzory. Studenci naszej Uczelni mają zakupione dodatkowe moduły : komentarze – 702 vol., monografie – 343 tytuły, Systemy Prawa: Prywatnego, Handlowego, Administracyjnego, Karnego i czasopisma (11 tytułów),
- LEX OMEGA - System Informacji Prawnej zapewnia użytkownikowi dostęp do aktów prawnych publikowanych zarówno w Dz.U. i M.P., dziennikach resortowych, jak i aktów prawa miejscowego, a nawet projektów ustaw. LEX OMEGA zawiera również orzeczenia publikowane w takich zbiorach, jak: OSNP, OSNC, OSNKW, ONSA, ONSAiWSA, OTK i inne, a także glosy do wybranych orzeczeń (ponad 4 300). W bazie zamieszczono również pełne teksty: monografie - 819 tytułów, komentarze – 1031 vol. i czasopisma – 30 tytułów,
- LEX przed Aplikacją – program pomaga w sposób interaktywny przygotować się do egzaminu. Zawiera 11 tysięcy pytań testowych o profilu zgodnym z realnym egzaminem,

- thesaurus orzecznictwa oraz 9 tysięcy obowiązujących i aktualnych aktów prawnych. Lex przed Aplikacją daje możliwość szybkiej weryfikacji odpowiedzi,
- Vademecum Głównego Księgowego to publikacja elektroniczna, która w przyjazny dla użytkownika sposób prezentuje informacje z: rachunkowości, prawa podatkowego, wybranych elementów z zakresu prawa pracy oraz ubezpieczeń społecznych,
 - Serwis HR to przydatne narzędzie w realizacji procesów HRM. Pomaga rozwiązywać codzienne problemy, dostarcza inspiracje do wdrażania projektów HRM oraz narzędzia do ich realizacji. Zawiera gotowe procedury, przykłady dokumentów, studia przypadków, porady, raporty rynkowe oraz narzędzie do zarządzania szkoleniami Gen - kreator szkoleń,
 - Marketing w Praktyce - Marketingowa Baza Wiedzy jest platformą integrującą wiedzę i umiejętności marketingowe. Zawiera pełnotekstowe artykuły z czasopisma Marketing w Praktyce, dostęp do najnowszych wiadomości z zakresu marketingu,
 - Web of Knowledge to baza, która zawiera indeksy cytowań. W ramach serwisu można przeglądać następujące indeksy: Science Citation Index Expanded, Social Science Citation Index, Art & Humanities Citation Index, Conference Proceedings Citation Index. Podaje dane nauko metryczne,
 - Elsevier udostępnia około 2000 tytułów czasopism naukowych w tym nauk ekonomicznych. Baza jest aktualizowana na bieżąco, zawiera publikacje od 1995 r.
 - Nature to wiodący wielodyscyplinowy tygodnik naukowy zawierający artykuły ze wszystkich ważniejszych dyscyplin nauki. Użytkownicy mają dostęp do pełnych tekstów artykułów od stycznia 1995 do chwili obecnej,
 - SpringerLink to baza około 1300 tytułów czasopism naukowych z zakresu: nauk przyrodniczych, biznesu, ekonomii, matematyki, statystyki, informatyki, prawa, nauk społecznych, nauk humanistycznych i in. Dostęp pełnotekstowy do 14 najważniejszych serii książkowych Springer. Kolekcja książek obejmuje także pakiet roczników archiwalnych 1997-2008,
 - Science to założone w 1880 r. czasopismo naukowe. Jest to jedno z najważniejszych źródeł informacji o najnowszych badaniach naukowych z dziedziny biologii molekularnej, genetyki, fizyki, biologii, biochemii, botaniki i zoologii, immunologii oraz badań kosmosu. Licencja krajowa pozwala na dostęp do rocznika bieżącego i archiwów od 1997 r.

Z dziedziny zarządzania i finansów Biblioteka prenumeruje czasopisma tradycyjne – papierowej: „Przegląd Organizacji”, „Edukacja Ekonomistów i Menedżerów”, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa”, „Journal of Economics & Management”, „Journal of Modern Science”, „Outsourcing & More”, „Przedsiębiorstwo Przyszłości: kwartalnik UTH”,

W wersji elektronicznej: „Biuletyn MSSF. MSSF i polskie zasady rachunkowości dla praktyków”, „Controlling i Rachunkowość Zarządcza”, „Rachunkowość Budżetowa”, „Finanse Komunalne”, „Serwis Finansowo Księgowy (F-K)”, „Poradnik Rachunkowości Budżetowej”, „Bank i Kredyt”, „Management and Business Administration. Central Europe”, „Monitor Księgowego”, „Poradnik Organizacji Non-Profit”, „Sposób na płace”.

Biblioteka jest dostępna dla wszystkich czytelników, również niepełnosprawnych. Z myślą o czytelnikach niedowidzących Biblioteka zakupuje audiobooki, a także udostępnia czytniki książek elektronicznych, które mają wbudowane syntezy mowy i umożliwiają powiększanie tekstu e-booka. Użytkownicy niepełnosprawni ruchowo mogą korzystać ze zbiorów samodzielnie mając do dyspozycji windy przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Drzwi na piętrach oraz drzwi windy dostosowane są do rozmiarów wózków inwalidzkich. W ogólnodostępnych toaletach o odpowiednio zwiększonej powierzchni zainstalowano pomocnicze uchwyty. Miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych ruchowo znajdują się przed budynkiem.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wyrazili pozytywną opinię na temat bazy dydaktycznej służącej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ich zdaniem sale dydaktyczne są właściwie wyposażone w niezbędny sprzęt, w tym w: komputery, projektor, sprzęt audiowizualny oraz nagłaśniający. Sale wykładowe, ćwiczeniowe oraz pracownie komputerowe dostosowane są do liczebności grup studenckich. Jak podkreślali uczestnicy spotkania, pozwala to na osiągnięcie deklarowanych w programie efektów kształcenia. Studenci mają możliwość korzystania z ogólnodostępnych stanowisk komputerowych z podłączeniem do Internetu. Dostęp do sieci znajduje się w czytelni bibliotecznej oraz na korytarzach Uczelni. Dodatkowo w wyznaczonych na Uczelni miejscach zapewniony jest bezprzewodowy dostęp Wi-Fi do sieci Internet. Stanowiska te wyposażone są w niezbędne oprogramowanie biurowe oraz specjalistyczne, wykorzystywane na zajęciach dydaktycznych. Ponadto studenci obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym pozytywnie ocenili jakość infrastruktury uczelnianej, oceniając ją jako funkcjonalną i estetyczną. Podkreślali, że dużym plusem jest fakt, wynajmowana przez Uczelnię powierzchnia, na której odbywają się zajęcia, znajduje się w centrum miasta.

Budynki są wystarczająco przygotowane do obsługi studentów poza okresem zajęć. Zgodnie z opinią studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, ilość miejsc, w których mogą spędzić czas pomiędzy zajęciami jest wystarczająca. Na terenie Uczelni znajduje się stołówka studencka oraz bufet, a także dwa punkty ksero, które w opinii studentów są dla nich dużym udogodnieniem.

Księgozbiór dostępny w Bibliotece Uczelni w opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym zawiera niezbędną literaturę zalecaną w ramach kształcenia na kierunku zarządzanie. Jak podkreślali, ich zdaniem biblioteka uczelniana jest bardzo dobrze wyposażona, a w przypadku, gdy ilość znajdujących się w niej woluminów książek i czasopism bywa niewystarczająca, mogą zawsze zgłosić zapotrzebowanie na wybrane publikacje, które są sukcesywnie dokupywane do księgozbioru.

Siedziba Uczelni jest przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych i wyposażona w podjazdy, windę wewnątrz budynku oraz specjalnie wyposażone sanitariaty. W Bibliotece dostępne są stanowiska komputerowe przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych, jak również o książki udostępnione w formie czytników e-book. Uczelnia znajduje się w fazie wdrażania „kiosków informacyjnych” przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych wyposażonych w Internet, Internet a także dostęp do USOS-web oraz funkcje ułatwiające poruszanie się po wybranym kampusie.

Analiza własna Zespołu Oceniającego dokonana podczas wizytacji pozwala stwierdzić, że cały budynek nie posiada w swojej konstrukcji barier architektonicznych i jest we właściwy sposób przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Baza dydaktyczna jest wyposażona we właściwy sposób. Zasoby księgozbioru zgromadzonego dla potrzeb ocenianego kierunku są w ocenie studentów zadowalające i wystarczające w kontekście osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Budynek jest wolny od barier architektonicznych i w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Badania naukowe są istotnym miernikiem aktywności środowiska naukowego i możliwości rozwoju kadry, a także wzbogacają proces dydaktyczny. Badania naukowe wpływają na budowanie silnej jednostki naukowo-dydaktycznej, a uczestniczenie kadry kierunku w konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych jest dodatkowo promocją Uczelni.

Uczelnia przywiązuje wagę do rozwoju naukowego pracowników. W tym celu realizowany jest na miarę możliwości Wydziału program badań zgodny z kierunkiem studiów prowadzonych na Uczelni, uwzględniający zainteresowania i doświadczenie pracowników. Badania prowadzone są indywidualnie oraz zespołowo. Wyniki prowadzonych przez pracowników naukowych badań są opisywane i wykorzystywane jako monografie naukowe, artykuły, raporty, materiały dydaktyczne, skrypty i podręczniki. Ważną funkcję spełnia tu Uczelniane Wydawnictwo, które zajmuje się opracowywaniem i publikacją książek, zeszytów naukowych i innych materiałów.

Kwartalnik uczelniany: „Przedsiębiorstwo przyszłości” (ISSN 2080-8461) wychodzi od 2009 roku. Ukazało się już 19 numerów tego kwartalnika. W 2012 r. czasopismo zostało umieszczone na liście czasopism naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Komunikat MNSiW z 20 grudnia 2012 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych wraz z liczbą punktów przyznawanych za publikacje w tych czasopismach, część B, poz. 1172). Za publikację artykułu w „Przedsiębiorstwie Przyszłości” przysługują 4 punkty do zaliczenia w dorobku naukowym. Ponadto kwartalnik pozytywnie przeszedł proces ewaluacji prowadzony przez Index Copernicus International i w 2013 r. został umieszczony w bazie czasopism naukowych – IC Journals Master List 2012. **Nie złożenie ankiety ewaluacyjnej w 2013 roku skutkuje tym, że obecnie kwartalnik „Przedsiębiorstwo przyszłości” nie znajduje się na liście B, co jest równoznaczne z nie przydzielaniem punktów za publikacje w tych zeszytach.** Uczelnia powinna podjąć starania, aby kwartalnik „Przedsiębiorstwo przyszłości” wróciło na listę B i uzyskało jakiegokolwiek punkty za umieszczenie w niej publikacji.

Wydział Zarządzania i Finansów nie poddał się ocenie parametrycznej jednostek naukowych, co skutkuje tym, że Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie dotuje badań naukowych określanych jako badania statutowe. Ponadto, Wydział czy też Uczelnia nie składała wniosków o „Dofinansowanie Upowszechnienia Nauki (DUN)”, aby otrzymać dotacje związane z prowadzeniem Wydawnictwa czy Biblioteki. Wszystkie badania finansowane są z funduszy własnych uczelni.

Ponadto, nauczyciele mają możliwość uzyskania pomocy finansowej na publikacje w wydawnictwach pozauczelnianych. Uczelnia wspiera również udział pracowników w konferencjach krajowych i międzynarodowych oraz organizuje własne seminaria, sympozja i konferencje. Na Uczelni funkcjonuje także program Erasmus dla wykładowców, mający na celu umożliwienie nawiązywania nowych kontaktów o charakterze naukowo-dydaktycznym.

Nauczyciele akademicy zatrudnieni na Wydziale Zarządzania i Finansów mają także możliwość uczestniczenia w projektach, które mają na celu podnoszenie poziomu wiedzy i kwalifikacji.

Pierwszy z projektów, w którym brali udział pracownicy naukowo dydaktyczni to projekt „Wykładowy angielski - drzwi do zarządzania w UE” realizowany od 09.2009 r. do 12.2011 r. Zrealizowane formy wsparcia pracowników naukowo dydaktycznych to: wizyty studyjne i seminaryjne na uczelniach zagranicznych, kursy językowe (język angielski), szkolenia specjalistyczne.

Drugi to projekt „Wysoka jakość i potencjał Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie (realizacja od 09.2012-07.2014). Formy wsparcia dla pracowników naukowo dydaktycznych to de facto udział w spotkaniach z przedsiębiorcami,

natomiast kadra zarządzająca brała udział w szkoleniach z zakresu: efektywnego pozyskiwania funduszy na cele rozwojowe oraz efektywne zarządzanie zmianą. Oba projekty realizowane były w ramach Działania 4.1 Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Na Wydziale Zarządzania i Finansów funkcjonuje między innymi Katedra Organizacji i Zarządzania, która przygotowuje i realizuje plany naukowo badawcze. Badania w Katedrze Organizacji i Zarządzania prowadzone są indywidualnie lub zespołowo. Znaczącą częścią działalności naukowo-badawczej Uczelni są publikacje pracowników naukowych Uczelni. Wyniki prowadzonych przez pracowników naukowych badań są opisywane i wykorzystywane jako monografie naukowe, artykuły, raporty, materiały dydaktyczne, skrypty i podręczniki, np. Międzynarodowa monografia wydana w Moskwie „Человеческие ресурсы в креативной экономике”, w której swoje rozdziały mają pracownicy naukowci Uczelni.

Ważną dziedziną działalności naukowej Katedry Organizacji i Zarządzania jest upowszechnianie dorobku uczelni oraz wymiana doświadczeń poprzez konferencje, seminaria, sympozja i wspomniane wyżej publikacje naukowe. W Uczelni są organizowane wewnątrzuczelniane, ogólnokrajowe i międzynarodowe konferencje, seminaria i sympozja naukowe. Prelegentami są przede wszystkim pracownicy naukowo – dydaktyczni prowadzący zajęcia na kierunku Zarządzanie na Wydziale Zarządzania i Finansów, jak też zapraszani z zewnątrz profesorowie i praktycy związani z różnymi dziedzinami gospodarki.

W latach 2013-2014 zorganizowane dwie konferencje zasługują na uwagę. Pierwsza z nich to Międzynarodowa konferencja - „Bezpieczeństwo w Administracji, Gospodarce i Biznesie. Aksjologia Zjawisk Kryzysowych”, która odbyła się w maju 2013 r. Celem konferencji była prezentacja najnowszych wyników badań i upowszechnienie poglądów naukowców i praktyków o ekonomicznych, prawnych, administracyjnych oraz biznesowych aspektach bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem problematyki zarządzania zasobami ludzkimi, jednostkami organizacyjnymi administracji i podmiotami prawa handlowego. Natomiast w dniu 18 marca 2014 r. odbyła się konferencja „15. Rocznica Wstąpienia Polski do NATO”, w których wzięli aktywny udział między innymi pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Zarządzania i Finansów.

Studenci studiów stacjonarnych ocenianego kierunku uczestniczą w działalności Koła Naukowego Finansów i Bankowości funkcjonującego na Wydziale Zarządzania i Finansów – nad którym opiekę sprawuje asystent. Informacje na temat swej działalności i dokonań koło umieszczone są stronie internetowej Uczelni. Jednocześnie nowością jest zapoczątkowanie wydawania publikacji studentów przez Wydawnictwo Uczelni, np. *Studenckie prace naukowe*, WSZiP, 2013. Z opublikowanych 11 artykułów aż 10 jest związanych z tematyką finansów, ekonomii i zarządzania. Szkoda, że artykuły te nie były recenzowane, ale stworzenie takiego zeszytu jest cenna inicjatywa.

Przykłady wybranych publikacji naukowych pracowników Wydziału Zarządzania i Finansów wydane przez Wydawnictwo Uczelni, udostępnione członkom Zespołu Oceniającego potwierdzają aktywność naukową i naukowo-badawczą pracowników Uczelni.

Uczelnia Heleny Chodkowskiej posiada wiele kontaktów z uczelniami zagranicznymi w zakresie współpracy naukowej oraz wymiany studentów i pracowników.

Główna część współpracy międzynarodowej organizowana jest w ramach Programu Erasmus, który jest częścią programu „Uczenie się przez całe życie” (od stycznia 2014 r. – Erasmus+). Udział w Programie Erasmus pozwala studentom pogłębić wiedzę i nawiązać pierwsze kontakty w międzynarodowej wspólnotce nauki, ale również opanować umiejętność praktycznego użycia języków obcych i współdziałania z ludźmi z różnych kultur.

Dzięki mobilności umożliwiamy naszym studentom rozwijanie wielu kluczowych kompetencji takich jak: umiejętność komunikowania się w języku obcym, przedsiębiorczość, „zaradność życiowa”, kompetencje interkulturowe oraz interpersonalne. Bez tego trudno jest efektywnie funkcjonować we współczesnym, zglobalizowanym świecie.

Studenci Wydziału Zarządzanie i Finanse mają możliwość wyjazdu do jednej z 36 uczelni partnerskich, z którymi Uczelnia ma podpisane umowy. Uczelnia oferuje również możliwość realizacji praktyk zagranicznych. Wyjazd w ramach programu Erasmus nie może być krótszy niż 3 miesiące i dłuższy niż jeden rok akademicki. Podstawą do kwalifikacji na wyjazd jest średnia ocen za ostatni rok akademicki oraz znajomość języka obcego. Studentom zakwalifikowanym do wyjazdu w ramach programu Erasmus przyznawane jest stypendium w wysokości uzależnionej od kraju wyjazdu. W latach od 2009/2010 do dnia dzisiejszego wyjechało 12 studentów. Aktywność studentów na tym polu jest bardzo niska.

Wyjazdy do uczelni partnerskich w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych dla tamtejszych studentów (wykłady, seminaria, warsztaty) realizują również nauczyciele akademicy. Możliwość wyjazdów dotyczy również pracowników administracyjnych, którzy mogą korzystać z możliwości wyjazdów do instytucji partnerskich na szkolenia w celu doskonalenia umiejętności, podnoszenia kwalifikacji oraz nawiązywania nowych kontaktów.

Studenci uczestniczą w badaniach naukowych głównie poprzez działalność w Kole Naukowym. Na Wydziale działa jedno studenckie koło naukowe bezpośrednio związane z kierunkiem zarządzanie: Koło naukowe Finansów i Bankowości działające przy Katedrze i Bankowości istniejące od 28.03.2012 r. Prace uczestników Koła prezentowane są pod zakładką na stronie internetowej Uczelni. Do Koła należą zarówno studenci studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Koło współpracuje również z absolwentami. Studenci prezentują przygotowane prace w formie prezentacji multimedialnych a ponadto są one publikowane na stronie internetowej Uczelni. Wśród planów koła naukowego jest nawiązanie współpracy z kołami o podobnej tematyce z innych warszawskich uczelni. Trwają również przygotowania do opublikowania swoich prac w wersji drukowanej w serii Studenckie Prace Naukowe.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego (ocena: znacząco)
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej. Dobrym elementem oceny badań naukowych Wydziału byłoby poddanie się ocenie zewnętrznej, to jest parametrycznej ocenie jednostki, jak i ocenie punktowej czasopisma.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Warunki i zasady rekrutacji kandydatów na studia regulowany jest uchwałami Senatu. Uchwała Senatu nr 01/05/2012 Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji oraz form studiów na poszczególnych kierunkach w roku akademickim 2013/2014 w Wyższej Szkole Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie przewiduje, że wstęp na studia jest wolny. Przyjęcia odbywają się na podstawie internetowej rejestracji kandydatów. Warunkiem przyjęcia na studia pierwszego stopnia jest złożenie oryginału bądź odpisu świadectwa dojrzałości. Natomiast kandydaci na studia drugiego

stopnia składają dyplom ukończenia studiów wraz z kartą przebiegu studiów. Analogiczne dokumenty wymagane są od cudzoziemców. Dodatkowo od cudzoziemców wymaga się przedstawienia nostryfikacji świadectwa dojrzałości lub świadectwa dojrzałości zawierającego stwierdzenie, że dana osoba ma prawo ubiegać się o studia wyższe w kraju wystawienia tego świadectwa.

Uczelnia nie powołuje komisji rekrutacyjnych. Dokumenty składa się w Biurze Promocji i Rekrutacji. Decyzję w sprawie przyjęcia na studia podejmuje dziekan wydziału prowadzącego dany kierunek studiów. Od decyzji tej przysługuje kandydatowi odwołanie do rektora. Podstawą odwołania może być jedynie wskazanie naruszenia warunków i trybu rekrutacji.

Stosowane w Uczelni zasady rekrutacji są zgodne z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Nie zawierają one żadnych regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Jednocześnie jednak zasady te, oparte na wolnym naborze, nie umożliwiają doboru kandydatów z punktu widzenia wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Rozmiary rekrutacji są dostosowane do potencjału dydaktycznego jednostki.

Informacje dla kandydatów na studia stale są dostępne na stronie internetowej. Zawierają one w szczególności informację o zasadach rekrutacji oraz warunkach przyjęcia. Kryteria przyjęć kandydatów na studia opisane są w sposób zrozumiały. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie zgłaszali zastrzeżeń do procesu rekrutacji. W opinii Zespołu Oceniającego proces rekrutacji uwzględnia zasadę równych szans i nie zawiera regulacji dyskryminujących kandydatów na studia.

W ocenie studentów, ustalone limity zapewniają warunki właściwe do efektywnego kształcenia.

7.2)

System oceny osiągnięć studentów mający podstawy w Regulaminie studiów oraz stosowane w Uczelni zasady wystawiania ocen zapewniają ich niezbędną przejrzystość i obiektywizm. Oceny są wystandaryzowane i ich skala jest określona w Regulaminie studiów. Studenci są informowani o uzyskanych ocenach i mają prawo do zdawania zaliczeń i egzaminów komisyjnych, jeżeli dochodzi do naruszenia obiektywizmu oceny.

Sylabusy przedmiotów podają formy zaliczenia i metody weryfikacji osiągnięcia przez studenta efektów kształcenia. Studenci są informowani przez prowadzących zajęcia o zasadach oceny i formie zaliczenia przez prowadzących zajęcia. Jako najczęściej stosowaną metodę weryfikacji osiągnięć studentów podaje się w sylabusach ocenę ich aktywności na zajęciach. Poza tym w ramach szeregu przedmiotów studenci są zobowiązani do wykonywania prac zaliczeniowych w formie referatów, projektów, prezentacji. Rozwiązania te wskazują, że system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na skłanianie ich do systematycznej nauki i poddaje weryfikacji jej efekty.

Jako najważniejszy element weryfikacji efektów końcowych z poszczególnych przedmiotów stosowane są zaliczenia i egzaminy. Plan studiów pierwszego stopnia przewiduje, że studenci, zarówno studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, zdają w ciągu trzech lat studiów w zależności od specjalności od 34 do 36 egzaminów. Objęte są nimi wszystkie przedmioty kształcenia ogólnego (6) i podstawowego (10), 11 z 12 przedmiotów kształcenia kierunkowego, 6 do 8 przedmiotów specjalnościowych oraz język obcy. Przeciętnie na sesję egzaminacyjną przypada, zatem ponad 5-6 egzaminów. Taką liczbę egzaminów w trakcie studiów należy uznać za zbyt dużą, a biorąc pod uwagę zawyżone oceny, o czym jest mowa poniżej, ranga egzaminów jest zbyt niska.

Na studiach drugiego stopnia wprowadzono egzaminy ze wszystkich przedmiotów kształcenia podstawowego (5), sześć z siedmiu przedmiotów kształcenia kierunkowego,

egzamin z jednego przedmiotu kształcenia ogólnego, egzamin z języka obcego oraz od trzech do sześciu przedmiotów specjalnościowych. Łącznie studenci zdają, zatem w ciągu trzech semestrów studiów od 16 do 19 egzaminów. Zaliczenie, jako jedyna forma weryfikacji efektów kształcenia, jest stosowana tylko w odniesieniu do jednego przedmiotu kierunkowego oraz jednego specjalnościowego w ramach trzech specjalności. Taka liczba egzaminów jest nadmierna i mogą one w liczbie 5 czy 6 w ramach jednej sesji być przeprowadzane jedynie kosztem obniżenia wymagań.

Wyniki letniej sesji egzaminacyjnej w roku akademickim 2012/2013 wskazują na występowanie rozkładu ocen z wyraźną przewagą ocen dobrych i bardzo dobrych. W pierwszym terminie ocen niedostatecznych było 6,3 %, dostatecznych 22,4 %, dostatecznych plus 10,0 %, dobrych 20,8 %, dobrych plus 10,9 % oraz bardzo dobrych aż 30,5 %. W sesji poprawkowej dominowały jednoznacznie oceny dostateczne, a o ponad połowę mniej było niedostatecznych.

Na egzaminie dyplomowym wystawiane były w zdecydowanej większości oceny dobry (28,4 %), dobry plus (11,2 %) oraz bardzo dobry (57,5 %). Ocen dostateczny było jedynie 1,2 % a dostateczny plus 1,7 %. W tym przypadku występowało wyraźne zjawisko zawyżania ocen.

Na podstawie powyższej analizy należy uznać, że system oceny osiągnięć studentów stosowany w Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów jest zorientowany na proces uczenia się. Świadczy o tym w szczególności objęcie zaliczeniami i egzaminami wszystkich przedmiotów, przy czym liczba egzaminów jest relatywnie duża. System oceny zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane. Na ocenianym kierunku studiów występuje zjawisko zawyżania ocen, w całej skali najwięcej jest ocen bardzo dobry, zwłaszcza na egzaminie dyplomowym.

Uczelnia sporządza bilanse nakładu i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Są one zamieszczone w sylabusach przedmiotów. Bilanse te wyrażają nakład i czas pracy w punktach ECTS ustalonych w oparciu o zasadę, że 1 punkt ECTS odpowiada 25 godzinom pracy studenta. W kalkulacji uwzględniono następujące elementy procesu dydaktycznego:

- liczbę godzin wykładowych
- liczbę godzin innych form zajęć dydaktycznych
- liczbę godzin przeznaczonych na konsultacje i spotkania z wykładowcami
- liczbę godzin przeznaczoną na przygotowanie się do zajęć
- liczbę godzin przeznaczoną na przygotowanie się do egzaminu bądź innej formy zaliczenia przedmiotu
- inne zadania związane z samodzielną pracą studenta, jak przygotowanie prac, projektów itp.

Oceniając prawidłowość sporządzenia tych kalkulacji należy stwierdzić, że zawierają one wszystkie niezbędne pozycje. Zastrzeżenia budzą jedynie dwa ich elementy. Po pierwsze, zbyt dużo godzin wskazano w pozycji konsultacje – nawet po 25 godzin na przedmiot, co odbiega od realiów. Po drugie, dla niektórych przedmiotów w bilansie ujmowane są godziny na inne zadania, jak przygotowanie projektów, prezentacji itp., mimo że podane w sylabusie metody weryfikacji efektów kształcenia nie przewidują takich form pracy (np. Finanse przedsiębiorstwa, Komunikowanie międzynarodowe, Makroekonomia).

Zgodnie z opinią studentów, programy studiów oraz liczba godzin z poszczególnych przedmiotów są dostosowane do zakresu materiału i czasu potrzebnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W opinii studentów przedstawionej podczas spotkania z Zespołem Oceniającym, czas przeznaczony na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia jest właściwy.

System oceny osiągnięć studentów jest w opinii studentów zrozumiały, obiektywny i sprawiedliwy oraz zorientowany na proces uczenia się. Studenci przyznali, że w większości

przypadków są oceniani obiektywnie, na podstawie zdobytej wiedzy i umiejętności oraz mają zapewnioną możliwość wglądu do swoich prac w celu uzyskania informacji na temat popełnionych błędów.

Wymagania oraz forma weryfikacji efektów kształcenia, które są przedstawiane na pierwszych zajęciach dydaktycznych przez nauczycieli akademickich, są respektowane wobec wszystkich studentów. Pytania egzaminacyjne mieszczą się w zakresie wymagań egzaminacyjnych.

Poza zaliczeniami i egzaminami końcowymi, wiedza i umiejętności są weryfikowane na bieżąco podczas zajęć za pomocą kolokwium, odpowiedzi ustnych oraz udziału w dyskusji. Według studentów warunki i forma zaliczenia końcowego są im znane i obowiązują wszystkich studentów jednakowo. Studenci pozytywnie oceniają możliwość wglądu do swoich prac oraz omawianie błędów przez wykładowców.

7.3)

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wykazali małe zainteresowanie tematyką mobilności studenckiej. Na ocenianym kierunku istnieje możliwość skorzystania z programu wymiany międzyuczelnianej w ramach programu LLP Erasmus. Studenci mają możliwość wyjazdu do jednej z 36 uczelni, z którymi oceniana jednostka ma podpisane umowy.

W opinii studentów działania podejmowane przez jednostkę w celu popularyzacji wymiany międzynarodowej są właściwe. W okresie ostatnich pięciu lat z wymiany studenckiej w ramach programu Erasmus skorzystało 12 studentów ocenianego kierunku, 70 studentów przyjechało na Uczelnię. Mniejszą popularnością cieszą się praktyki w ramach wyżej wymienionego programu. W okresie ostatnich 5 lat z oferty praktyk skorzystało trzech studentów. Jednostka prowadzi działania wspomagające mobilność studentów, w szczególności poprzez promowanie programów wymiany, jak również poprzez wsparcie w znajdowaniu nowych partnerów zagranicznych.

Jednostka nie bierze udziału w krajowych wymianach studenckich.

Podczas spotkania studenci wyrazili opinię, iż poziom nauczania języków obcych oraz oferta lektoratów jest dostosowana do wymian międzynarodowych oferowanych przez Uczelnię. Studenci podkreślali fakt, że dużym plusem jest nauka języka specjalistycznego.

Studenci pozytywnie ocenili ofertę wymiany międzynarodowej na Uczelni. Poziom wiedzy studentów o systemie ECTS należy ocenić pozytywnie. Mają pełną świadomość, czym są punkty ECTS oraz wskazują, iż jest to istotne narzędzie określające nakład czasu i pracy studenta w osiągnięciu wymaganych efektów kształcenia.

W zakresie współpracy międzynarodowej, należy stwierdzić, iż ma ona wpływ na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Organizowane praktyki zagraniczne oraz wymiany międzynarodowe w ramach studiów są powiązane ze specyfiką ocenianego kierunku, w związku, z czym są pomocne dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

7.4)

Opieka naukowa i dydaktyczna została pozytywnie oceniona przez studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym. Studenci mają możliwość zindywidualizowania swojego planu studiów i programu kształcenia, a tym samym uzyskać indywidualną opiekę naukową, w szczególności nad wybitnie uzdolnionymi studentami.

Każdy nauczyciel akademicki ma wyznaczone godziny konsultacji, w czasie, których pozostaje do dyspozycji studentów. Komunikaty dotyczące konsultacji są umieszczone w gablotach informacyjnych znajdujących się przed pokojami profesorskimi każdej z katedr. Istnieje również możliwość kontaktowania się z nauczycielami akademickimi drogą

elektroniczną. W razie odwołania przez nauczycieli akademickich zajęć lub konsultacji, zgodnie z opinią studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, informacje o tym są podawane w sposób zwyczajowy na stronie internetowej, wraz z wyznaczonym terminem odpracowania zajęć.

Studenci posiadają informacje o procedurze dyplomowania oraz wymaganiach dotyczących egzaminu dyplomowego. Mają zapewnioną możliwość wyboru seminarium dyplomowego wedle własnych zainteresowań naukowych. Oferta seminariów jest adekwatna do potrzeb studentów i nie budzi ich zastrzeżeń. W ich opinii w trakcie procesu dyplomowania uzyskują niezbędne wsparcie naukowe od nauczycieli akademickich. Studenci mają swobodę w ustalaniu tematów prac dyplomowych, w przypadku wątpliwości zawsze mogą liczyć na pomoc prowadzącego seminarium.

Jeżeli chodzi o dostęp do materiałów dydaktycznych, na podstawie opinii studentów należy stwierdzić, że tylko niewielka część materiałów dydaktycznych jest udostępniana na stronie internetowej jednostki, część bywa także przesyłana bezpośrednio pocztą elektroniczną przez nauczycieli akademickich, choć stosunkowo rzadko.

Studenci z niepełnosprawnością mają zapewnione dodatkowe wsparcie poprzez działalność opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy pomagają w rozwiązywaniu ich indywidualnych problemów.

Jak podkreślali studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, znane są im treści sylabusów, a kompletność informacji w nich zawartych nie budzi ich zastrzeżeń. Wspomniane karty zawierają szczegółowe elementy składowe, w tym: założenia i cele przedmiotu, metody nauczania, formy zaliczenia przedmiotu, efekty kształcenia (kierunkowe i przedmiotowe), wskaźniki ilościowe i bilans nakładu pracy studenta, treści merytoryczne, formę weryfikacji efektów kształcenia oraz sugerowaną literaturę podstawową i uzupełniającą.

Studenci zwrócili również uwagę, że sylabusy są udostępnione na stronie internetowej, co ich zdaniem jest szczególnie istotne, ponieważ mają możliwość korzystania z nich w ciągu całego roku i są one przydatnym źródłem informacji na temat prezentowanych treści kształcenia. W ich opinii, wskazane treści programowe znajdują odzwierciedlenie w prowadzonych zajęciach dydaktycznych.

W przedstawionej podczas spotkania opinii studentów, materiały dydaktyczne, zalecane przez nauczycieli akademickich, są przydatne i pozwalają na realizację zakładanych celów i efektów kształcenia.

Studenci mają możliwość ubiegania się o stypendium Rektora dla najlepszych studentów, które zgodnie z art. 174 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym może być przyznane studentom w liczbie nie przekraczającej 10% studentów danego kierunku.

W przedstawionej podczas spotkania opinii studentów, obowiązujące zasady ubiegania się o stypendium Rektora jako stypendium motywacyjnego są odpowiednie i wystarczająco mobilizują do osiągnięcia wysokich wyników w nauce.

Wniosek o stypendium rektora dla najlepszych studentów może złożyć student, który spełnia co najmniej jeden z warunków: uzyskał średnią arytmetyczną ocen za cały rok nie niższą niż 4,2 oraz należy do grupy 10% najlepszych studentów kierunku, uzyskał średnią ocen za cały rok nie niższą niż 4,0 i posiada udokumentowane osiągnięcia naukowe, posiada wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym.

Studenci pozytywnie ocenili również możliwość uzyskania bonifikaty. Bonifikaty przyznawane są za prace studenta w danym semestrze na semestr następny. Wartość procentowego umorzenia ustalana jest w zależności od kierunku i trybu studiów i może wynosić do 90%. Bonifikaty przyznawane są za indywidualną pracę studenta w Samorządzie Studenckim, Kole Naukowym lub innych jednostkach organizacyjnych Uczelni, takich jak: Biuro Karier Wolontariat, Komisja Stypendialna, Dział Rekrutacji, Biblioteka, Sekcje Sportowe, Dział Współpracy z Zagranicą, Biuro Projektów. Bonifikata przyznawana jest

studentowi na podstawie pisemnego wniosku formalnego koordynatora, opiekun lub kierownika danej jednostki organizacyjnej.

Zakres opieki materialnej i socjalnej dla studentów został sformułowany w Regulaminie Przyznawania Pomocy Materialnej i przewiduje wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Przepisy zawarte w Regulaminie przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej są zgodne z obowiązującym prawem.

Uprawnieniami w zakresie przyznawania stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi dysponuje Komisja Stypendialna, której większość, zgodnie z art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, stanowią studenci.

Należy podkreślić, że decyzje stypendialne nie posiadają uchybień natury formalnej i wydawane są z poszanowaniem przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym ocenili proces przyznawania świadczeń pomocy materialnej jako przejrzysty i nie budzący żadnych zastrzeżeń. Jak podkreślali, otrzymują należyte wsparcie w procesie ubiegania się o środki. Pozytywnie oceniono dostęp do informacji dotyczących możliwości ubiegania się o pomoc materialną, w szczególności terminów składania wniosków, wymaganych dokumentów, które są publikowane w formie komunikatów na tablicach informacyjnych oraz stronie internetowej jednostki i Uczelni.

Wizytowana jednostka wspiera rozwój zawodowy, kulturalny i społeczny studentów. Wśród licznych organizacji, które odpowiadają za animację życia studenckiego, zarówno naukowego jak i kulturalnego, należy wymienić Samorząd Studentów oraz sprawnie funkcjonujące Koło Naukowe Finansów i Bankowości.

W trakcie przeprowadzanej wizytacji odbyło się spotkanie z przedstawicielami samorządu studenckiego. Jednostka spełnia wymagania Ustawy z art. 61 ust., 3 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Senacie, a także z art. 67 ust., 4 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału Zarządzania i Finansów, co należy ocenić pozytywnie.

Jednostka zapewnia na potrzeby działalności ustawowej i regulaminowej samorządu studenckiego niezbędną bazę lokalową wyposażoną w sprzęt biurowy i inne środki trwałe potrzebne do prawidłowego funkcjonowania, co potwierdzają członkowie samorządu studenckiego w rozmowie z Zespołem Oceniającym i co zasługuje na ocenę pozytywną. Tym samym stwierdzić należy, iż Uczelnia spełnia wymóg ustawy z art. 202 ust. 8.

Władze Jednostki zapewniają niezbędne środki finansowe na działalność samorządu studenckiego w postaci budżetu, co ocenia się pozytywnie. Władze wspierają finansowo i instytucjonalnie ruch studencki, stymulując wspólnie z samorządem studenckim powstawanie nowych inicjatyw studenckich. Ponadto jednostka wspiera samorząd oraz inne organizacje studenckie zarówno w kwestiach merytorycznych, jak i w rozwiązywaniu wszelkich problemów.

Studenci mają zapewnione wsparcie ze strony uczelnianego Biura Karier. Studenci mają możliwość zasięgnięcia porady związanej z doбором ścieżki kształcenia a także mogą skonsultować lub uzyskać pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych o pracę.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym, w którym wzięło udział około 70 studentów, studenci przedstawili pozytywne opinie odnośnie systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej. Zarówno władze jednostki, jak i inni pracownicy pozytywnie odnoszą się do studentów i oferują swoje wsparcie. W ocenie studentów proces kształcenia na kierunku *zarządzanie* jest w pełni zgodny z ich oczekiwaniami.

Studenci pozytywnie wypowiadali się o kontakcie z władzami Uczelni oraz obsługą administracyjną, wskazując na indywidualne traktowanie każdego interesanta i życzliwą atmosferę. Zawsze mogą liczyć na pomoc i rzetelną informację od pracowników dziekanatu.

W zakresie systemu rozpatrywania wniosków i rozstrzygania skarg, w sytuacjach problematycznych, władze Uczelni i Wydziału w miarę możliwości spotykają się z zainteresowanymi i analizują zgłaszane wnioski lub skargi. Studenci pozytywnie ocenili system rozpatrywania wniosków i rozstrzygania skarg. Zwrócili również uwagę, że zawsze mogą liczyć na pomoc pracowników dziekanatu w kwestii pisania podań i wniosków. Godziny pracy dziekanatu oraz bibliotek są dostosowane do ich potrzeb. W dziekanacie udostępnione są wzory podań, co ułatwia studentom załatwianie spraw.

Studenci posiadają wiedzę na temat opłat za studiowanie. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci zgłosili zastrzeżenia, co do pobieranych przez Uczelnię opłat za zgromadzenie i sprawdzenie dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia egzaminu dyplomowego – 400 zł oraz za wydanie poprawkowej karty okresowych osiągnięć studenta w wysokości 80 zł. Brak wpłaty uniemożliwia przystąpienie do egzaminu poprawkowego i dyplomowego. W opinii studentów opłaty te pod inną nazwą określają czynności, za które Uczelnia nie może pobierać opłat, zakazane art. 99a Ustawy. Ponadto podkreślali, że dodatkowo płatne konsultacje przed obroną pracy dyplomowej odbywają się podczas trwania seminarium, za które płacili regulując czesne.

Władze Uczelni powinny przestać stosować takie praktyki, które nie są zgodne z obowiązującym prawem.

Na podstawie przedłożonego raportu samooceny, przy poprzedniej ocenie nie sformułowano zaleceń dotyczących spraw studenckich.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady rekrutacji są zgodne z przepisami i nie zawierają żadnych regulacji dyskryminujących. Ich merytoryczna ocena upoważnia do stwierdzenia, że uniemożliwiają, kandydatom na studia osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia. Konieczne jest określenie i uchwalenie, w formie chwały Senatu Szkoły, takich zasad rekrutacji, by te umożliwiały przyjęcia kandydatów posiadających taką wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, by deklarowane przez Uczelnię efekty kształcenia mogły być, w toku procesu kształcenia, osiągnięte.

7.2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandardyzowane. Bilanse nakładu i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia zawierają wszystkie niezbędne elementy, ale niektóre z nakładów są zawyżone (konsultacje) bądź niespójne z metodami weryfikacji osiągnięć studenta.

7.3) Studenci mają zapewnioną możliwość udziału w programach wymiany międzynarodowej, z której korzystają. Działania podejmowane przez Uczelnię w celu popularyzacji wiedzy o Europejskim Systemie Transferu Punktów należy ocenić pozytywnie.

7.4) Uczelnia zapewnia studentom odpowiednią opiekę naukową i dydaktyczną oraz materialną. Studenci mają możliwość dodatkowych konsultacji u nauczycieli akademickich. Informacje zawarte w kartach przedmiotów są kompletne i przydatne w

procesie uczenia się. Studenci są poinformowani o możliwości ubiegania się i korzystają z pomocy ze środków Funduszu Pomocy Materialnej. Organizacje studenckie, w tym samorząd studencki otrzymują właściwe wsparcie merytoryczne i finansowe na rzecz rozwoju społecznego, zawodowego i kulturalnego studentów.

Uczelnia realizuje praktyki pobierania opłat za świadczenie pewnych usług edukacyjnych. Opłaty te pod inną nazwą określają czynności, za które Uczelnia nie może pobierać opłat, w świetle art. 99a Ustawy. Władze Uczelni powinny przestać stosować takie praktyki, które nie są zgodne z obowiązującym prawem.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

W Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej budowa Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) ma wieloletnią historię. Pierwszy taki System opracowano już w roku 2007 i przyjęto Uchwałą Senatu nr 03/ 09/ 2007 Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie z dnia 26 września 2007 r. Kolejną jego już rozwiniętą wersją był WSZJK zatwierdzony Uchwałą Senatu nr 02/ 06/ 2010 Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej z siedzibą w Warszawie z dnia 15 czerwca 2010 r. Następną jego doskonalszą postacią był System, który został ustalony i zatwierdzony przez Senat na mocy Uchwały nr 01/09/2012 z dnia 24 września 2012 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie. WSZJK obejmował podstawowe zadania, podmioty realizujące te zadania, narzędzia wykorzystywane do realizacji zadań oraz procedury mające na celu sprawne osiągnięcie przyjętych zadań. Opracowano także wzór arkuszy - oceny dokonań naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych nauczyciela akademickiego oraz hospitacji zajęć arkusz opinii o zajęciach. System ten został rozwinięty i uaktualniony przez Senat Uchwałą nr 06/03/2014 z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej. Załącznikiem tej Uchwały jest WSZJK.

Struktura aktualnie obowiązującego Systemu obejmuje:

1. Założenia WSZJK,
2. Zadania Dziekanów Wydziałów w ramach WSZJK,
3. System oceny działalności dydaktycznej i organizacyjnej w UTH,
4. System oceny działalności naukowej w UTH,
5. Zasady funkcjonowania katedr i zakładów w UTH,

oraz w formie załączników:

1. Procedury realizacji celów Uczelnianego WSZJK,
2. Arkusz oceny dokonań naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych nauczyciela akademickiego,
3. Arkusz hospitacji zajęć,
4. Zakres obowiązków kierownika katedry.

Analiza i ocena tego systemu wskazuje, że posiada on jednoznacznie określone wszystkie cztery aspekty opisujące system. W przypadku WSZJK są nimi kolejno aspekt funkcjonalny (zadania), strukturalny (jednostki organizacyjne), czynnościowy (procedury) oraz instrumentalny (metody realizacji zadań). Wszystkie one opisują System w sposób pełny i wyczerpujący, składając się na cechę spójności, którą się on charakteryzuje.

Zasadniczym składnikiem WSZJK, który wyznacza jego istotę, reguły funkcjonowania i określa szczególną filozofię budowania kultury jakości w Uczelni, stanowiąc swego rodzaju preambułę obowiązującego rozwiązania, są założenia Systemu. To w nich władze Szkoły ustaliły:

- podstawowe działania podejmowane w ramach Systemu, które mają na celu doskonalenie działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej na prowadzonych kierunkach studiów,
- zasadnicze jego wymagania formalne i merytoryczne wynikające ze standardów europejskich i zewnętrznych przepisów prawa oraz wewnętrznych norm przyjętych przez organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni,
- przedsięwzięcia wykonywane w ramach Systemu dotyczące dwóch ważnych sfer związanych ze studentami – sfery dydaktycznej i wychowawczej,
- obszary związane z procesem kształcenia, obejmujące studentów i absolwentów, organizację systemu studiów, organizację i realizację procesu dydaktycznego, plany studiów i programy kształcenia oraz nauczycieli akademickich biorących udział w procesie kształcenia,
- procedury realizacji celów Uczelnianego SZJK, które ujęto w trzech następujących grupach: sukcesywnego podnoszenie poziomu merytorycznego i umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich, wszechstronne doskonalenie procesu dydaktycznego w Uczelni oraz tworzenia warunków udziału studentów i jej absolwentów w procesie zapewniania wysokiej jakości kształcenia.

Cały zbiór konstytuujących WSZJK założeń Systemu jest podstawą wyróżnienia jego struktury. Tworzą ją organy kolegialne i jednoosobowe oraz powołane specjalnie jednostki organizacyjne. One to, w ramach przypisanych im zadań, uprawnień i odpowiedzialności, wykonują powierzone im zadania.

Oprócz organów kolegialnych Senatu i Rad Wydziałów kluczowymi organami jednoosobowymi są: Rektor, kierownicy katedr oraz wszyscy nauczyciele akademicy prowadzących zajęcia. Działania podejmowane w tym zakresie koordynują Dziekani właściwych Wydziałów. Dziekan odpowiada za wdrażanie, realizację i kontrolę Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale.

W ramach WSZJK Uczelnia wyróżnia dwa jego podsystemy. Są nimi system oceny działalności dydaktycznej i organizacyjnej oraz system oceny działalności naukowej.

Pierwszy z nich, kluczowy dla stworzenia kultury jakości kształcenia, obejmuje podstawy prawne, podstawowe cele systemu, jego cechy, zasady oceny działalności dydaktycznej i organizacyjnej oraz procedury oceny działalności dydaktycznej i organizacyjnej. Drugi system składa się tylko z organizacji działalności naukowej oraz zasad oceny działalności naukowej.

Taka organizacja WSZJK w Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej zapewnia możliwość sprawnej realizacji działań w zakresie analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia. Pozwala także na aktywny udział wszystkich interesariuszy wewnętrznych (studentów, pracowników naukowo-dydaktycznych) oraz zewnętrznych (absolwentów, pracodawców oraz przedstawicieli podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego) w tych procesach. Należy także dodać, że tworzy ona odpowiednie ramy merytoryczne i formalne dla funkcjonowania takiego systemu także na Wydziale Zarządzania i Finansów.

Na Wydziale Zarządzania i Finansów obowiązują zasady ustalone w wymienionej wyżej Uchwale Senatu. Wykonując zalecenia zawarte w tej uchwale Dziekan Wydziału Zarządzania i Finansów - Zarządzeniem nr 1/10/2013 z dnia 1 października 2013 r. powołał 6 osobowy Zespół Dziekana ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia, który pełni funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach dotyczących realizacji przez Dziekana zadań w stosunku

do jednostek organizacyjnych Wydziału. Zadania te polegające na wprowadzaniu, koordynowaniu oraz nadzorowaniu przedsięwzięć składających się na Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia, w szczególności dotyczą: oceny i organizacji systemu studiów, oceny i organizacji procesu dydaktycznego, oceny programów kształcenia dla poszczególnych kierunków i poziomów, zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, tworzenia warunków rozwoju studenckiego ruchu naukowego i samokształcenia studentów, a także rozwoju Wydziału.

Analizując przedłożone podczas wizytacji dokumenty potwierdzające aktywność podmiotów funkcjonujących na rzecz doskonalenia jakości kształcenia, można stwierdzić, że prowadziły one realizowane, z różną jednak systematycznością i kompleksowością, działania wynikające w przypisanych im zadań. Przedłożona do wglądu dokumentacja z posiedzeń Senatu Uczelni wskazuje, że na posiedzeniach Senatu była omawiana problematyka związana z systemem jakości kształcenia. Problemy te były również przedmiotem analiz i ocen na posiedzeniach Rad Wydziału. Zespołowi Oceniającemu przedłożono także inną dokumentację np. protokoły z zebrań Zespołu Dziekana ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia, które jednoznacznie wskazują na będące przedmiotem prac tego podmiotu elementy systemu jakości kształcenia. Zespół zapoznał się także ze sprawozdaniem Dziekana Wydziału za rok akademicki 2012/2013 z oceny realizacji efektów kształcenia.

Wszystkie opisane powyżej przedsięwzięcia dobrze wpisują się w działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Tworzą przejrzystą strukturę umożliwiającą sprawne zarządzanie procesem kształcenia. Stanowią jednocześnie właściwą podstawę dla doskonalenia efektów kształcenia i programu studiów.

Oceniając podjęte przez Wydział Zarządzania i Finansów działania mające na celu budowanie wysokiej jakości kształcenia na kierunku zarządzanie należy stwierdzić, że są one realizowane.

Oceniając skuteczność systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, należy zauważyć, że mimo relatywnie krótkiego okresu, jaki upłynął od wdrożenia Zarządzeniem nr 1/10/2013 z dnia 1 października 2013 r., Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, identyfikuje się podejmowane działania władz Wydziału w tym zakresie. Potwierdzeniem tego jest treść cytowanych wyżej protokołów z zebrań Zespołu Dziekana ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia.

Mając jednak na uwadze stwierdzone wcześniej niesprawności dotyczące np. prac dyplomowych można zauważyć, że skuteczność WSZJK nie jest zadowalająca.

Trzeba ponadto zauważyć i podkreślić duży wysiłek, zwłaszcza władz dziekańskich, w systematyzowaniu i rozwijaniu przedsięwzięć dotyczących budowania kultury jakości kształcenia. Istotnym wyzwaniem dla władz tej podstawowej jednostki organizacyjnej będzie, poprzez systematyczność i kompleksowość działań, uczynienie z dotąd podejmowanych przedsięwzięć systemowego instrumentu analizy i oceny jakości kształcenia. Konieczne będzie również doprowadzenia do takiego stanu prowadzonych obecnie działań o charakterze analityczno-diagnostycznym, w którym identyfikowane słabe strony WSZJK będą skutecznie eliminowane.

W przedstawionym wyżej zestawie procedur wchodzących w skład Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni Techniczno-Handlowa im. Heleny Chodkowskiej można wskazać procedury dotyczące upowszechniania informacji związanych z wynikami

monitorowania procesu jakości procesu kształcenia, uzyskiwania efektów kształcenia, oraz wprowadzania zmian.

Za takie można uznać procedury dotyczące:

- prezentowania w intranecie efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów, modułów i programu kształcenia, także planów studiów i sylabusów przedmiotów,
- zapewnienie studentom dostępu w intranecie do informacji o programach kształcenia (w tym planach studiów i sylabusach), rozkładzie zajęć dydaktycznych, terminach zaliczeń i egzaminów, wynikach zaliczeń i egzaminów i innych ważnych danych dotyczących dydaktyki i życia Uczelni,
- zapewnianie studentom dostępu do intranetowej informacji na temat ofert kształcenia, posiadanych uprawnień przez Uczelnię i wydziały, stosowanych procedur toku studiów, wymogów dydaktycznych, planowanych efektów kształcenia itp.,
- utrzymanie możliwości wyrażania przez studentów drogą elektroniczną opinii na temat Uczelni, kierunku studiów i specjalności, procesie kształcenia, pomocy materialnej, spraw bytowych i organizacyjnych itp.

Zespół Oceniający potwierdza, że informacje dotyczące efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów i metody ich weryfikacji, modułów i programu kształcenia, plany studiów i sylabusy poszczególnych są umieszczone na stronie internetowej Uczelni.

Formalna i realna ocena systemu upowszechniania informacji wypada pozytywnie. Pewnym problemem, jak w większości szkół wyższych jest skala wprowadzanych zmian, które są skutkiem funkcjonującego systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia. Z analizy przedłożonych do wglądu Zespołowi Oceniającemu informacji wynika, że zakres wprowadzania takich korekt w tym systemie można już dostrzec, choć ich stopień nie można uznać za w pełni satysfakcjonujący. W tym zakresie powinny być poczynione bardziej zdecydowane działania.

Reasumując powyższe ustalenie można stwierdzić, że w Wydziale Zarządzania i Finansów funkcjonuje system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian. Dalsze przedsięwzięcia w tym obszarze powinny być skupione na większej skuteczności wprowadzania zmian eliminujących stwierdzone niesprawności w tym systemie.

8.2).

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest satysfakcjonujący. Biorą oni czynny udział w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości w Uczelni.

Istotne problemy jakości kształcenia były konsultowane z interesariuszami wewnętrznymi (studentami i pracownikami Wydziału)

Udział studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów odbywa się głównie poprzez formalny udział ich przedstawicieli w pracach Rady Wydziału oraz Senatu. Przedstawiciele tej grupy wewnętrznych interesariuszy, jak to wcześniej zaznaczyliśmy, nie wchodzi w skład Zespołu Dziekana ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci wykazali niewielkie zainteresowanie kwestią jakości kształcenia. Nie wiedzą, jakie organy na Uczelni zajmują się tworzeniem programu studiów oraz do kogo mieliby się udać, żeby zgłosić ewentualne uwagi związane z procesem kształcenia. Studenci są zadowoleni z poziomu jakości kształcenia i nie widzą potrzeby zmian.

Przedstawiciele samorządu podkreślali, że kwestie związane z jakością kształcenia są poruszane na posiedzeniach Rady Wydziału oraz Senatu, w których biorą udział, nie widzą potrzeby uczestniczenia w innych gremiach zajmujących się jakością kształcenia.

Na ocenianym kierunku studiów, po każdej sesji egzaminacyjnej, odbywa się badanie opinii dotyczącej jakości zajęć dydaktycznych. Jest to anonimowa ankieta elektroniczna dostępna po zalogowaniu się studenta na stronę Uczelni. Studenci udzielają odpowiedzi przez wybranie oceny w polu wyboru. Przy ocenie stosowana jest skala od 2 do 5. Ankieta składa się z 8 pytań dotyczących przedmiotów i prowadzących je nauczycieli akademickich. Studenci mogą wpisywać uwagi w polu oznaczonym: *Uwagi*. Wyniki ankietyzacji są opracowywane po zakończeniu roku akademickiego. Raport z badania ankietowego jest umieszczany na stronie Uczelni. Ze zbiorczymi zestawieniami wyników ankiety zapoznaje się Rada Wydziału.

Obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studenci nie posiadają informacji na temat realnego wpływu ankiet na efektywne zmiany w procesie budowania kultury jakości kształcenia, jednak nie wyrażają oni jednocześnie zainteresowania tą kwestią.

Przedstawiciele Uczelnianej Rady Samorządu Studentów pozytywnie oceniają swój wkład w prace organów kolegialnych. Deklarują obecność na posiedzeniach, co potwierdza dokumentacja w postaci protokołów. Członkowie Samorządu Studenckiego posiadają wiedzę na temat działalności Parlamentu Studentów RP oraz jego aktualnych inicjatyw, uczestniczą w konferencjach organizowanych przez PSRP.

W procesie zapewnienia jakości kształcenia i działaniach podejmowanych przez Wydział dotyczących budowy kultury jakości uczestniczą także interesariusze zewnętrzni. To przede wszystkim przedstawiciele różnych podmiotów gospodarczych i administracyjnych, z którymi konsultowane są problemy podnoszenia jakości kształcenia. Konsultacje takie odbywają się w formule organizowanych, mniej lub bardziej systematycznie, spotkań bezpośrednich oraz przy wykorzystaniu elektronicznej ankiety.

Istotnym podmiotem uczestniczącym w takich przedsięwzięciach jest również Międzyuczelniana Rada Strategii. Wyraża ona opinie, które dotyczą doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Praktyczny udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w organach i jednostkach organizacyjnych powołanych do zapewniania jakości kształcenia potwierdziła przedłożona zespołowi oceniającemu dokumentacja. Wynika z niej jednoznacznie, że udział interesariuszy w procesie zapewniania jakości kształcenia był realizowany. Powinien jednak być dalej doskonalony, by już podejmowanym działaniom można było przypisać cechy kompleksowości i systematyczności.

Reasumując można stwierdzić, że ocena tego kryterium wypada pozytywnie.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+/-	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+/-	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+/-	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego (ocena: w pełni)

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni Techniczno-Handlowa im. Heleny Chodkowskiej jest zbudowany. Ma charakter sformalizowany.

Posiada on określony aspekt funkcjonalny (zadania), czynnościowy (procedury), strukturalny (jednostki organizacyjne) oraz instrumentalny (metody realizacji zadań). Wszystkie opisane w ramach oceny WSZJK przedsięwzięcia dobrze wpisują się w działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Tworzą przejrzystą strukturę umożliwiającą sprawne zarządzanie procesem kształcenia. Stanowią jednocześnie właściwą podstawę dla doskonalenia efektów kształcenia i programu studiów.

W Szkole funkcjonuje również system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia.

8.2) Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest zadowalający. Praktyczny udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w organach i jednostkach organizacyjnych powołanych do zapewniania jakości kształcenia potwierdziła przedłożona zespołowi oceniającemu dokumentacja.

Oceniając stopień zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na jakość kształcenia można stwierdzić, że ma charakter formalny. Sprowadza się do udziału studentów w procesie doskonalenia jakości kształcenia poprzez udział ich przedstawicieli w pracach Rady Wydziału oraz Senatu. Studenci nie widzą potrzeby uczestniczenia w innych gremiach zajmujących się jakością kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1	Koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	Program studiów		X			
4	Zasoby kadrowe		X			
5	Infrastruktura dydaktyczna		X			
6	Prowadzenie badań naukowych			X		
7	System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

1. Na studiach drugiego stopnia prowadzonych w formie studiów niestacjonarnych czas trwania kształcenia obejmujący 3 semestry jest dość krótki, zwłaszcza, jeżeli weźmie się pod uwagę, że studia te prowadzone są wyłącznie w formie niestacjonarnej. Kształcenie specjalnościowe w odniesieniu do trzech, z sześciu realizowanych tam specjalności, jest słabo wyprofilowane w zakresie przekazywanych treści. Jedna ze specjalności jest niezgodna z dyscyplinami nauki, do których przyporządkowano kierunek studiów.

Zalecenia:

Zaleca się wydłużenie kształcenia na studiach drugiego stopnia prowadzonych w formie studiów niestacjonarnych do 4 semestrów. Konieczne jest zdecydowanie pełniejsze wyprofilowanie przekazywanych treści kształcenia na realizowanych w toku ich trwania trzech specjalnościach. Jedna ze specjalności, która jest niezgodna z dyscyplinami nauki, do których przyporządkowano kierunek studiów, powinna zostać przeprofilowana.

2. Uczelnia nie złożyła ankiety ewaluacyjnej w 2013 roku skutkuje tym, że obecnie kwartalnik „Przedsiębiorstwo przyszłości” nie znajduje się na liście B, co jest równoznaczne z nie przydzielaniem punktów za publikacje w tych zeszytach.

Wydział Zarządzania i Finansów nie poddał się ocenie parametrycznej jednostek naukowych.

Zalecenia:

Uczelnia powinna podjąć starania, aby kwartalnik „Przedsiębiorstwo przyszłości” wróciło na listę B i uzyskało punkty za umieszczenie w niej publikacji. Wydział Zarządzania i Finansów powinien poddać się ocenie parametrycznej jednostek naukowych.

3. Merytoryczna ocena zasad rekrutacji upoważnia do stwierdzenia, że uniemożliwiają, kandydatom na studia osiągnięcie deklarowanych przez Szkołę efektów kształcenia. Zasady rekrutacji oparte są na wolnym naborze, sprawiają, że w przypadku rekrutacji na studia II stopnia, gdzie przyjmowane są osoby po innych, niż ekonomiczne kierunkach studiów, studenci podejmujący na nich kształcenie nie posiadają efektów kształcenia niezbędnych dla nabycie efektów deklarowanych na studiach II stopnia.

Zalecenia:

Konieczne jest określenie i uchwalenie, w formie chwały Senatu Szkoły, takich zasad rekrutacji, by te umożliwiły przyjęcia kandydatów posiadających taką wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczny, by deklarowane przez Uczelnię efekty kształcenia mogły być osiągnięte w toku procesu kształcenia.

4. Uczelnia realizuje praktyki pobierania opłat za świadczenie pewnych usług edukacyjnych. Opłaty te pod inną nazwą określają czynności, za które Uczelnia nie może pobierać opłat, w świetle art. 99a Ustawy.

Zalecenia:

Władze Uczelni powinny przestać stosować takie praktyki, które nie są zgodne z obowiązującym prawem.